A NAGYSZALONTAI REF. EGYHÁZMEGYE

1882. ÉV MÁRCIUS HÓ 23. NAPJÁN

NAGY-SZALONTÁN TARTOTT KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

NAGYVÁRAD,
NYOMATOTT HŰGEL OTTÓ KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.
1882.

A nagy-szalontai ref. egyházmegye 1882-ik év március hó 23-ik napján N.-Szalontán tartott közgyülésének jegyzőkönyve.

Nagy Dániel esperes elnöklete alatt

jelenvoltak:

egyházi tanácsbírák:
Nagy Sándor,
Szél Kálmán,
Ferenci Gedeon,
Böszörményi Károly.

világi tanácsbírák:
Fónagy László.

Szaniszló Gábor e. m. e. főjegyző, Balog Ambrus e. m. e. aljegyző, dr. Kis Ferenc e. m. v. főjegyző, — Nagy Péter e. m. közpénztárnok, számos lelkész és tanító, s az egyházak képviselői.

Elnöklő esperes — buzgó ima után — kifejezvén örömét a legközelebb tartott zsinat több rendbeli, szép reményekre jogosító alkotásai felett, melyek közül csak az egész magyar hazabeli reformátusok uniójának és a „magyar országos ref. közalapnak“ megteremtését, századokra kiható áldásos voltát emeli ki; üdvözölve egyházmegyénk nagyméltóságu segéd-gondnokát, Tisza Kálmánt, ki kormányelnöki elfoglaltsága miatt e gyülésen sem jelenhet meg, kinek hosszas gyakorlat közben megérlelődött tapintatos vezetését mindenkor fájdalommal nélkülözzük; üdvözölve a tanácsbírákat, jegyzőket, lelkészeket,

tanítókat és az egyházak képviselőit: a gyülést megnyitottnak nyilvánítja.

1. sz. Elnöklő esperes jelenti, miszerint Ercsei Sándor, Tabajdi Károly, Benedek Ferenc e. m. világi tanácsbírák írásban tudatták vele, hogy részint családi körülményeik, részint hivatalos, elhalaszthatatlan teendőik miatt a jelen gyülésen meg nem jelenhetnek.

Sajnálatos tudomásul vétetik.

2. sz. Olvastatott az egyházmegyei szavazatbontó küldöttség azon jelentése, mely szerint az ürességben levő egyházmegyei, egyházi tanácsbíróság betőltése végett, az első szavazás alkalmával, minden egyes egyházból beküldött s érvényes szavazatokból Nagy Péter 16, Nagy Sándor ágyai 12, Szaniszló Gábor 6, Makai László 3, Nagy Imre 2, Böszörményi Lajos, Pató Károly, Balog Ambrus, Szondi Imre és Pápai Lajos lelkészek 1—1 szavazattal tiszteltettek meg. Igy átalános többséget senki sem nyervén, a törvényes gyakorlat szerint a három legtöbb szavazatot nyert Nagy Péter geszti, Nagy Sándor ágyai és Szaniszló Gábor m.-gyáni lelkészek ujabb szavazásra kitűzettek. — Ugyanazon szavazatbontó küldöttség jelentése szerint, az ugyanazon célból beadott szavazatok 1882. március 1-sö napján felbontatván: 40 egyházból küldetett be szavazat, melyek mindenike szabályszerüen volt kiállitva. Amennyiben Nagy-Szalontát 2 szavazat illeti, 41 jogérvényes szavazat érkezett be, három egyházból pedig — Kis-Pereg, Mező-Sas, Sonkolyos — nem küldetett be szavazat. Ama 41 jogérvényes szavazatból Nagy Péter geszti lelkész nyert 23 szavazatot, Nagy Sándor ágyai lelkész 12-öt, Szaniszló Gábor mező-gyáni lelkész és e. m. egyházi főjegyző 6-ot, minek alapján Nagy Péter geszti lelkész átalános többségetnyervén, egyházmegyei, egyházi tanácsbiróul jelentetett ki.

A szavazatbontó küldöttség jelentése helyeslő tudomásul vétetvén: Nagy Péter geszti lelkész, mint törvényesen elválasztott e. m. e. tanácsbíró az esküt leteszi és átalános helyeslés által kisért beszéd után, — melyben, egyrészről igéri, hogy az igazságot szeretettel alkalmazni megpróbálja; másrészről, mind tisztviselő társai, mind a választó közönség nagyra becsült jó akaratába magát tisztelettel ajánlva — székét elfoglalja.

3. sz. Az esperes — és az államsegély kiosztásával megbizott küldöttség számadásainak átvizsgálására elnök egy bizottságot kér kiküldeni.

Emlitett számadások átvizsgálására Böszörményi Lajos és Nagy Imre lelkészek felkéretnek, jelentésök még e gyülés folyama alatt beváratván.

4. sz. Olvastatott az esperesi jelentés az egyházmegye szellemi és anyagi állapotáról, amint következik;

1) A vallásos és erkölcsi élet a mult évben is rendes körében mozgott, közönséges vélemény ugyan, hogy a szegényedés káros hatással van a szellemi életre és mégis, — bár ez egyházmegyében a mult év majdnem minden vidékén szűkön osztotta áldásait és több egyházközség, s annak egyes tagjai vagyonilag hanyatlottak: nem történt visszaesés, sőt részben előhaladás. A népesebb egyházakban a köznap délelőtti isteni tisztelet gyakoroltatik; ahol pedig bizonyos napokon biblia magyarázatok tartatnak, ott köznapokon is vasárnapi közönség gyűl össze. — Óhajtandó, hogy ezen magyarázatok, melyek még most alig 7—8 helyen szokásosak, mindenhol és pedig a népesebb egyházakban adventi és téli hetekben, — a kevésbé népesekben pedig vasárnap délutánonként munkába vétetnének. — Az isteni tisztelet gyakorlása legkevésbé kielégítő 4 egyházban, hol csak a nagy ünnepeken látogattatik az imádságnak háza. E szomoru tény oly városokban észlelhető, hol különböző hitfelekezetek s nemzetiségek vegyesen laknak, s

többnyire iparosok. — Hogy az erkölcsiség fóltjai, — kivált az alsóbb néposztályoknál — apróbb kihágásokban, mértékletlenségben, káromlásban, babonáskodásban nyilatkoznak : az tagadhatatlan, a melyből kifolyólag tolvajlásokért, verekedésekért egy héttől félévig tartó börtönzéssel többen fenyíttettek ; de fordult elő gyilkosság és emberölés is hét esetben, mely bün 5—6 évi bebörtönzéssel sujtatott.

Törvénytelen együtélés 244 jelentetett be, de ennek száma nem puhótolható ki biztosan a népesebb helyeken. E vad házasságok nem hogy szünnének, de még szaporodnak és szaporodni fognak mindaddig, mig az arra már megérett ifjak törvényes egybekelhetésének az állami törvények akadályokat vetnek elébe. — A törvénytelen szülöttek száma 261, tehát 19-el kevesebb mint a mult évben. — Visszás házasságból 114 jelentkezett a lelkészi hivataloknál, ezek közül kibékült 32, elvált vagy válik 33 — a többi sem békül sem válik. Vegyes házasság hitfelekezetünk lelkészei által köttetett 76. Hozzánk áttért 25, tőlünk pedig kitért 17 egyén.

Nazarénusok vannak Aradon, Árpádon, Nagy-Szalontán és Sz.-Leányfalván, ezek között fordulnak elő szertartás nélküli temetések. Nazarénus születés keresztség nélkül tudomásra jött Aradon 4, Nagy-Szalontán 3 ; temetés Aradon 1, Nagy-Szalontán 2.

2) Nevelést illetőleg az iskolázás elég rendesen történik. A VI. osztályu oktatás nincs ugyan az elemi iskolák nagy részében felállitva, de az V. osztályu majdnem mindenhol. Legrendetlenebb az iskolázás az oláhok által lakott környékeken, kivált a nyári évszakban.

3) Épitkezések történtek :

Antonán a lelkész lakon $4^1/_2$ öles istálló 165 frtért.

Mezőgyánban a fiiskola udvarán istálló 90 frt értékben, s munkába vétetett a lelkészlak átalakitása 2500 frt költségvetéssel.

Gyantán a nép adakozásából a templom lécke-

rítéssel körülvétetett 60 frtért és három sor kőlépcsőzet készült 22 frtért.

Komádiban egy uj fiiskola-épület emeltetett egészen téglából, cserép tetőre, három lakó szobával s tágas tanteremmel: került 3500 frtba.

Okányban a deszka-kerítések megujíttattak és épületi javítások történtek 500 frt költséggel.

Kis-Pereg szélmalmát javíttatta 240 frt erejéig.

Mezö-Sason a fiiskola udvarán uj istálló készült s javitások tétettek 120 frtig.

Szemlak vízi malmát ujra építtette 1968 frton.

Szentleányfalván a templom körül javítások tétettek 70 frt értékben.

Ugrán a templom egészen kitisztíttatott, a torony uj bádog tetővel elláttatott, mely került 2330 frtba, s ezenkivül a lelkész s tanitói lakon minden épületek kijavittattak.

Belényes-Ujlakon a templom ujra zsindelyezése és a belhivatalnoki melléképületek javítása 201 frtba került.

Erdö-Gyarakon egy egészen uj templom épült, bádogozott toronynyal, kivülről csinos, belülről izléses egyszerűséggel rendezve. Ezen templom a mult 1881-ik év nov. 13-án szokásosan fel is szenteltetvén, a közhasználatnak megnyittatott. Az egész mintegy 10,000 frtba került.

Csermö leányegyház is rendezi épületeit. — Ezen leányegyházat bátor vagyok a nagytiszteletü egyházmegye becses figyelmébe ajánlani. Itt régebben rendes elökönyörgöi hivatal müködött, melyet mind nemzetiségi, mind hitfelekezeti tekintetből szükség volna ujra felállítani, ugy az iskolaköteles 20—22 gyermek oktatása — mint a 130 lelket haladó hitfeleink lelki épülete céljából. Ezt létesiteni önerejökből a szegény hívek nem képesek, de ha az egyházmegye által is valami segélyre kilátás nyujtatnék: az egyesített törekvés ezen leányegyházacskát a végmegsemmisüléstől megmenthetné.

4. Kegyadományok és hagyományok következők történtek:

Ágyán egyesektől egyházi célokra begyült 15 frt.

Árpádon Markovics Kálmán birtokos jó tanuló iskolások közötti kiosztás végett egy magyar aranyat és három darab ezüst forintot adott.

Bajjon Schwarz Jakabné urhölgy az ur asztalát 41 frt értékű szép terítővel ékesítette; Veres Károly építő-mester pedig a templom tetőt saját költségére bekátrányoztatta és egy 150 frt értékű harangot adományozott.

Berek-Böszörményben keresztelő edényre adományoztak: özv. Vad Józsefné 10 frtot, özv. Kis Istvánné 2 frtot, n. Szívák Jánosné 20 frtot és özv. Balog Ferencné 1 frtot; egyházi czélokra végrendeletileg hagyományozott özv. Király Rebeka 20 frtot.

Erdő-Gyarakon Fónagy István 200 frt értékű harangot adományozott.

Erdőhegyen orgona alapul hagytak Bíró András 100 frtot, Szakács István 80 frtot, Jónás János 12 frtot és többen 8 frtot.

Geszten Tisza Kálmán ő nagyméltósága mindkét iskolában székek készitésére adott 150 frtot.

Gyantán a templomot buzgó hívek körül léceltették 68 frton és az ajtók elibe kőlépcsőzeteket tétettek 22 frton.

Méne-Gyorokon Helvéciából küldetett 20 frt, melyből szegény iskolások ruhát és könyvet kaptak; ugyancsak iskolai célra egy bál jövedelméből is 31 frt adatott.

Nagy-Harsányban templom javítás céljából Tót Lajos egyháztag 40 frtot adott.

Sarkad-Kereszturon végrendeletileg hagyatott az egyháznak 5 vékás föld.

Kis-Peregen templom kijavításra ajánlottak

Szondi Imre lelkész 10 frtot, özv. Balog Ferencné 3 frtot.

Német-Pereg leányegyháznak a magyar kir. kincstár iskolahelyiségül 900 □ öl beltelket adományozott.

Szakálban takarék-magtári alapul 5 egyháztag 3 k. 2. v. búzát adott.

Nagy-Szalontán az egyház javára végrendeletileg hagyatott 10 frt; szegény gyermekeknek tankönyvre 28 frt 92 kr., segély perselyben gyült 96 frt.

Fekete-Tóton templomépítés fedezésére „**apostoli királyunk Ő Felsége**“ 100 frtot kegyadományozott.

Ugrán Bölönyi Sándor nagy birtokos 300 frtot, több egyháztag 25 frtot adományozott a templom kijavítására.

Bél-Zerinden Sternthal Antal 20 frtot, Sternthal Salamon 25 frtot tettek le, mint szomszéd birtokosok templom alapul.

Zsadányban Tar József mult évben iskolai célokra tett 150 frt alapitványát 50 frttal 200 frtra egészítette ki.

5) Egyházmegyénkben anyaegyház van 43, leányegyház 138, rendes lelkész 44, segéd lelkész 5. — Lelkek száma az anyaegyházakban 66,680, a leányegyházakban 1298, összesen 67,978. — Született 3160, meghalt 2146, házasságra lépett 656 pár. Konfirmáltatott 970. Rendes tanító van 69, ideiglenes és segéd 8. Tanköteles 6—12 évig: 6230, iskolába jár 5319, időelőtt az iskolát elhagyta 206, iskolázatlan 705. Tanköteles 13—15 évig 2839, ismétlő vagy vasárnapi iskola van 9 helyen.

6) Belhivatalnokaink közül a mult egyházi évben elhaltak: Sóltész Lajos m.-homorogi lelkész, Kerékgyártó Mihály geszti és Jakó Sándor mező-gyáni fitanítók, Dávid Elek kis-peregi leánytanító, Kántor Gergely sarkadkereszturi és Szőllősi István sonkolyosi vegyes iskola tanítók. Nyugodjanak békével!

Egyházmegyénkből eltávozott Gerőc Lajos anti lelkész, Szentesre lett meghivatása következtében és Gyenge Imre kis-peregi vegyes iskola tanító önkéntes lemondással.

7) Végül a hozzám tett bejelentések szerint egyházmegyénkben müködik takarék-magtár 14 egyházközségben. — Alaptőkében van egyházi czélokra 7 egyháznak 7,800 frtja, iskolai czélokra 7 egyháznak 21,117 frtja, melyben a nagy-szalontai gimnázium 10,488 frtot tevő alapja is benfoglaltatik. Orgonára egy egyházban 200 frt, templomépítésre 2 egyházban 18,109 frt.

Midőn e jelentés egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vétetni rendeltetik; sajnálatát fejezi ki közgyülésünk a felett, hogy némely egyházakban eltérések, rendellenességek fordultak elő, de reméli, hogy azokat az idő és a felügyeletre hivottak ébren őrködő gondos keze be fogja gyógyitgatni A jótékonyságok felett örömét nyilvánitja egyházmegyénk. Az ily szép tettek, s önkéntes adományok a legszebb jelei annak, hogy a keresztyén szeretet éltető lelke folyvást müködik közöttünk! Végül az összeállitott statisztikai adatok tudomásul vétetnek.

5. sz. Olvastatott ugyancsak esperes ur beterjesztett kivonata az egyházlátogatási jegyzőkönyvből amint következik :

Nagytiszteletű s tekintetű egyházmegyei közgyülés!

A kánonszerü látogatásoknak hivatalomhoz beterjesztett s tisztelettel egész terjedelmében mellékelt jegyzőkönyvei nyomán : van szerencsém hivatalos jelentésemet a következőkben felmutatni.

1) A kis-peregi, szemlaki és szentleányfalvai egyházakat meglátogatta Ferenci Gedeon tanácsbíró. — Minthogy a kisperegi és szentleányfalvai vizitáció vizsgálati intézkedéssel is volt kapcsolatban, ezen jegyzőkönyv már a mult 1881. juliusi közgyülésre be lett terjesztve; sőt a kis peregi egyház és Kovács-féle peres ügyben 9. sz. a. határozat is hozatott. Ez egyházköz-

ségekben máskülönben az egyházakat s iskolákat illetőleg semmi intézkedést igénylő észrevétel nincsen.

2) Az aradi, m.-gyoroki, pankotai, f.-gyarmati, n.-zerindi, bélzerindi, vadászi, ágyai s erdőhegyi egyházakat bevizitálta Pató Károly lelkész jun. 17. s következő napjain. Itt is az egyházakban béke és rend van, s egyetértés uralkodik.

a) M.-Gyorokon az egyháznak 535 frtja nem eléggé biztos kötvényekre találtatott kiadva, — s az egyházi adóhátrány igen sok.

a) Pankotán az „iskola-alap" cimü pénzből elköltetett 265 frt, melyet fedezne a kintlevő 305 frt egyházi adóhátrálék, de ez aligha lesz beszedhető.

Megjegyzendő, hogy Bél-Zerind épül, de a nép a nyert segélyezések mellett is érzi az ujra szervezkedés nehézségeit, melyek e terméketlenség miatt különösen reá nehezedtek.

c) Boros-Sebest nov. 26-án látogatták meg ugyancsak Pató Károly és Körözsi János, akik felhivatva levén — ezen félreeső fekvése miatt — csak ritkán vizitálható egyház állásának alaposan s figyelmes gonddal való megvizsgálására: terjedelmes jelentésökben ismertetik az egyház szellemi, s anyagi állapotát. A szellemiek rendeseknek mondhatók, — leszámitva az iskola gyengeségét. De az anyagiak már rendezetlenebbek. Több pontjai jelentésüknek a következők:

Alapitványokban volna az egyháznak s iskolának 1258 frt tőkepénze; ebből azonban még a betáblázottak sem tekinthetők mind biztositottaknak, mert némelyik 3-ik s 4-ik helyen van bekebelezve, annyival kevésbbé vannak biztositva a kötvényeken levők. Ezek tehát mielőbb behajtandók, vagy ugy biztositandók, hogy ami megtartható, el ne veszszen.

Takarék-magtára tenne az egyháznak 93 köböl buzát és 207 köböl tengerit, de ebből is igen sok meg fog semmisülni, miután van olyan egyén, ki egymaga 46

köböl tengerivel tartozik, pedig más adósságai is vannak. Erre nézve véleményeztetik, miszerint utasíttassék az egyházi előljáróság e tartozásoknak két vagy három éven keresztüli részletes beszedésére és a helyi szükségletek figyelembe vételével csakis 50 köböl buza s ugyanannyi tengeri tartatnék meg gabona-magtári kezeléssel, az ezen felüli pedig pénzzé tétetvén : igy kezeltetnék, vagy használtatnék fel egyházi és iskolai célokra.

Vízi malma is van az egyháznak, melyre nézve az tapasztaltatott, hogy a haszonbérlők a szerződés pontjainak nem felelnek meg a jó karban tartást illetőleg, mi miatt a haszonbérösszeg időnként alább-alább száll. Itt is tehát figyelmesebb őrködésre hivandó fel az egyháztanács, hogy a visszaesés helyett emelkedés álljon elő.

3) A gyantai, b.-ujlaki, sonkolyosi, jánosfalvai, fenessi, tárkányi, nyégerfalvai, belényesi, remetei és tenkei egyházakat meglátogatták jun. 19. s többi napjain Nagy Sándor tanácsbiró és Böszörményi Lajos lelkészek. Ezen egyházakban is béke és egyetértés van. Egyedül Nyégerfalván emeltetett panasz a tanitó ellen, de ez már kicserélés által lecsendesült.

Remetén a takarék-magtár pénzben 1548 frtra menne, de nem eléggé van rendezve és biztosítva, noha e végből már a mult évben is volt az egyház figyelmeztetve. Itt tehát az egyházi előljáróság ujabban figyelmeztetendő.

Megjegyzendő ezen körre nézve, hogy Tenke, Gyanta, Belényes és Tárkány kivételével a többi egyházakban a nyári iskoláztatás most is lanyha. Ajánlatba van téve ennélfogva a május hóban vagy junius elején vizitálás.

4) A mező-gyáni, okányi, zsadányi, nagy-harsányi, ugrai és geszti egyházakat bevizitálták Ercsei Sándor és Szél Kálmán tanácsbirák jul 9. s több napjain.

Az egyház ügyei mindenütt rendben találtattak : de az iskolázást illetőleg több helyen u. m. Ugrán, Okányban, Geszten nagymérvü a mulasztók száma s ennek

következtében a tanitásban sem mutatkozott kivánt eredmény. Vizitálók ennélfogva inditványozzák :

a) Határoztassék el, hogy a szünidők a nagy munkanapokra s jelesen jul. 15-től szept. 1-ig tétessenek át; s ezenkivül tengeri töréskor két heti, tavaszi szorgosabb szántáskor ismét két heti, — s igy összesen tíz heti szünidő legyen. Azontul egész évben szorgalmasan feljárjanak a tankötelesek.

b) Köteleztessenek a tanitók lelkészök utján minden héten a mulasztókat a községi elöljáróknak bejelenteni, s ha ez nem vezetne eredményre, jelentés tétessék az esperesnek, aki a közigazgatási hatóságnál szorgalmazza a törvényszerü eljárást.

c) Köteleztessék a presbiterium és lelkészi hivatal az iskoláknak gyakori, legalább havonként egyszeri látogatására, — s ekként a sikeres tanitás ellenőrzésére.

5) A sarkad-keresztturi, sarkadi, köte-gyáni, anti, tamásdai, bajji, erdőgyaraki, árpádi, fekete-tóti és szalontai egyházakat meglátogatta N a g y D á n i e l esperes a szomszéd lelkészek segédletével.

Az egyházakban többnyire rend és egyetértés találtatott. Az iskolákat illetőleg Bajjon ujittatott fel a már elintézett panasz a tanitó ellen, de ez, mint már tulhaladott tárgy, figyelembe nem vétethetett, annyival inkább, mert a tanitó iskolája kifogástalan jónak találtatott. Erdő-Gyarakon a lelkész betegsége alatt általa helyettesitett tanitó, épen nem tanitónak való levén : elbocsátása meghagyatott. — Fekete-Tóton még meg sem kezdődvén a tanitás: erre a lelkész, — a presbiterek nem jelenvén meg — szorgalmaztatott.

6) A komádii, magyar-homorogi, szakáli, körösszegapátii, berek-böszörményi és mező-sasi egyházak hasonlóul N a g y D á n i e l esperes és Balog Ambrus e. m. aljegyző által látogattattak meg.

Ezen egyházakban is mindenek elég rendesen folynak, kivételt csak az egy Körösszeg-Apáti képezett, hol a tanitónak ugy hivatali eljárása, mint erkölcsi magavi-

selete ellen is nagy kifogás és panasz jelentetett be. Az iskolák között egy pár gyenge találtatott, melyeknek vezetői nagyobb szorgalomra felhívattak.

Végül megjegyzem, hogy az iskolák közül minden kívánalmat kielégítő, kitűnőnek jeleztetett 4, dícsérendő jelesnek 20, gyengének 8. A többiek kisebb nagyobb mértékben kielégítők. Öt iskolában pedig vagy nem volt tanító, vagy vizitáció előtt kevés nappal foglalván el állását: müködése nem volt megítélhető.

Midőn a beterjesztésben foglalt jelentések tudomásul vétetnek, nem mulasztja el közgyűlésünk a következő, — részint átalános, elvi jelentőségű, részint egyes esetekben intézkedő határozatokat kimondani.

I. Az egyházi adóhátrálékok behajtására, illető előljáróságok mindenütt tegyék meg a szükséges lépéseket, azon időszak alatt, mikor a népnek munkára alkalma van és igy keresni és fizetni egyiránt képes. A behajthatatlan követelések pedig irassanak le, hogy az ilyenekből származott káros önámitások sokszor keserű következései elhárittassanak.

II. Esperes úr megbízatik, hogy maga mellé vevén egy egyházi és egy világi tanácsbirót, minden egyes egyházból kivánja be az alapitványok — és takarék-magtárak keletkezését, czélját, kezelési módozatát, s jelen állapotát világosan előtüntető jelentéseket. Azok alapján készittessék egy kimeritő jegyzék és javaslat, mely irány-adóul, mintegy tájékoztató vezérfonalul szolgálhasson az egyházlátogató küldöttségnek az alapitványok és azok kezelése feletti őrködésben. — E jegyzék és javaslat beterjesztése a jövő egyházmegyei közgyűlésre elváratik.

III. Elhatároztatik, hogy elemi iskoláinkban a nagy szünidő ezentul a nyári nagy munka időben, jul. 15-től szept. 1-ig tartassék meg. Ezenkivül a helyi viszonyok tekintetbe vételével, tavaszszal ugy mint őszszel átalános nagy munka idején — szántáskor, tengeri töréskor — két heti

szűnidő hagyassék, mely összesen tíz heti szünidőn kivül egész éven át a növendékek iskolába járni szigoruan köteleztetnek. Lelkészek, előljárók, tanitók utasittatnak az 1881. ápr. 7-ki 8. sz. a. egyházmegyei végzés a.) pontjának teljes megtartására, elmellőzhetlen foganatositására. A presbiteriumoknak, illetőleg iskola székeknek kötelességül tűzetik, hogy az iskolákat gyakran, — szorgalom szak alatt havonként legalább egyszer, meglátogatni el ne mulaszszák, mert csak igy győződhetnek meg a tanitásnak a kiszabott tanterv, — rendszer és kellő tankönyvek használata melletti vezetéséről, — s mindezeket közvetlenül csak igy ellenőrizhetik, s a netaláni mulasztásokat csak igy orvosolhatják.

IV. Ahol takarék magtárak vannak, azok kezelésére vonatkozólag kimondatik, hogy a helyi körülmények és forgalom nagysága szerint, mindig, egy előre meghatározott maximum veendő fel, melyen tul menő felesleg pénzzé tétetvén: vagy takarékpénztárilag, vagy kellő biztositékokkal ellátott kötvényeken kezelendő. A kikölcsönzött gabona-tőkének legalább a kamatja, — évenként mulhatatlanul behajtandó. Mert csak ily eljárás mellett lehet elkerülni a takarékmagtárak köztapasztalat által igazolt, azon hátrányos oldalát, hogy a kölcsönök magas kamatjaik miatt rövid idő alatt össze halmozódván: áldás helyett átokként tekintetnek, s behajthatatlanokká válnak.

V. Ménes-Gyorokon 535 frt 72 kr alapitványi összegnek bizonytalan kötvényeit kellő biztositékot nyujtó kötvényekkel megujitani — Pankotán a 415 frt-ra rugó, gondnok által közszükségletek fedezésére elköltött egyházi és iskolai alapitványt vagy a fedezetül emlegetett hátrányból, — vagy kivetés utján helyre tenni s rendeltetése czéljára forditani az illető egyházi előljáróságnak felelősség terhe alatt meghagyatik Jelentéseket e tárgyban legkésőbb f. é. október hó 1-ső napjáig az esperesi hivatalhoz okvetlenül megtegyék.

VI. Boros-Sebesen az iskolai tanitás felett hű őrködésre, a rendes, évi egyházi adó, valamint a hátrálékok szigoru behajtására, az alapitványok

zilált ügyeinek teljes rendbe szedésére, a rendbe szedettek kellő biztosítására, az elhanyagolt magtári ügy végleges lebonyolítására, a vízi malom haszonbérbe adásánál az egyház jövedelmének érzékeny csonkitására irányult visszaélések meggátlására, az adótartozások mielőbbi tisztázására, s teljesitésére: az egyházi elöljáróság szigoruan utasittatik. Mindezekről részletes és kimeritő jelentésöket f. é. október hó 1-sö napjáig az esperesi hivatalhoz megtegyék, mit ha elmulasztanának, vagy jelentésökből az tünnék ki, hogy a fenti rendeletek foganatositására a kellő erély és ügybuzgó akarat náluk hiányzik: esperes úr megbizatik, hogy a mulasztást okozó elöljáróság felelősségére és költségére, ezt egy küldöttség által eszközöltesse.

VII. Miután a nagy harsányi egyház-tanács már a mult 1881-ik évi áprilisi közgyülés jegyzőkönyve 8-ik számának a.) alpontja alatt határozottan utasittatott templomuk összerepedezett, megroskadt bóltozatának közbiztonság által követelt kigazitásáról idejében gondoskodni; miután emlitett elöljáróságnak az egyház-látogató küldöttség által is szigoruan meghagyatott, hogy a megrozzant templom-mennyezetnek szükségelt javitását, vagy legalább a leomlástól biztositását haladéktalanul eszközölje; miután emlitett elöljáróság sem egyik, sem másik utasitásnak és meghagyásnak ez ideig meg nem felelt, eleget nem tett: esperes úr megbizatik, hogy a nagy harsányi templom boltozatát alkalmas szakértőkkel a harsányi egyház költségére vizsgáltassa meg, és ha a szakértők véleménye csakugyan közbiztonság ellenességet, vagy életveszélyességet állapit meg . . . . ama templomot világi hatóság közbe jöttével is zárassa be.

VIII. Jövőben is meg akarja tartani közgyülésünk azon szokást, mely eddig átalánosan gyakorlatban volt, hogy t. i. az egyház-látogatóság által kitünőknek jelzett, — vagy hanyagoknak talált tanitók névszerint emlittessenek fel és vezettessenek jegyzőkönyvbe, — mi az érdemeseknek elismerésül, s további buzditásul, — a kötelességeikről megfeledkezőknek intésül és figyelmeztetésül szolgálhat; mert mint, minden közügynél, ugy itt is jótékonyan hat a nyilvánosság.

6. sz. Olvastatott esperes ur következő jelentése a mult 1881-ik évi áprilisi közgyülés óta tett elnöki nevezetesebb intézkedésekről:

1) máj. 8-ikán 181. sz. a. Füzesi Endre okányi tanitó M.-Gyánba hivatván meg fitanitónak: megerősittetett.

2) máj. 16-ikán 198. sz. a. az ugrai templom, s torony terv és költségvetés helybenhagyatott.

3) máj. 19-ikén Pap Károly tanitó Fenesről elbocsáttatott.

4) máj. 20-ikán 208. sz. a. az Aradon tartott tanitóképesitő vizsgán egyházkerületünk képviselésével, egyszersmind a vallásbóli vizsga felvételével Ferenci Gedeon aradi lelkész megbizatott.

5) jul. 19-ikén 333. sz. a. Nagy Endre segédlelkészül S.-Kereszturra helyeztetett.

6) jul. 19-ikén 334. sz. a. S.-Kereszturra, az elhalt Kántor Gergely helyére ideiglenes tanitóul Marcsa Imre szakáli segéd-tanitó rendeltetett.

7) aug. 10-ikén 417. sz. a. Gerő c Lajos Szentesre elválasztott lelkésznek az elbocsátás kiadatott.

8) aug. 29-ikén 454. sz. a. az erdő-gyaraki gondnoki számadás több rendbeli hiányok miatt megerősitést nem nyer.

9) szept. 1-sején 465. sz. a. Nagy Károly végzett képezdész az erdő-gyaraki tanitóságban — szokott feltétel alatt — megerősittetik.

10) szept. 1-sején 469. sz. a. a nagy-harsányi egyház kértére Csomor Béla a megüresült leányiskola tanitóságba ideiglen behelyeztetik.

11) szept. 8-ikán 482. sz. a. a kis-peregi tanitóságban — Gyenge Imre lemondásával elválasztott Kis Ferenc: megerősittetik.

12) szept. 12-ikén 493. sz. a. a geszti fitanitóságban Balog József — a fekete-gyarmatiban Nagy Lajos tanitók megerősittetnek.

13) szept. 16-ikán 511. sz. a. Erdő-Gyarakra segédlelkészül Páncél József rendeltetik.

14) szept. 19-ikén 516. sz. a. Király Dávid Fenesre választott okleveles tanitó megerősittetik.

15) szept. 22-ikén 527. sz. a. M.-Homorogra Szondi Géza időközi lelkészül rendeltetik.

16) okt. 6-ikán 580. sz. a. vadászi tanitó Kis Károly mellé segédül Fábián László képezdész engedélyeztetik.

17) okt. 18-ikán 595. sz. a. az erdő-gyaraki templomszentelés vezetésére Nagy Sándor lelkész-tanácsbírót felkértem.

18) okt. 26-án 604. sz. a. a juliusi közgyülés 12. és 13. sz. a. határozatainak akként tétetik elég, hogy panaszolt k.-apáti és nyégerfalvi tanitók kicseréltetnek.

19) okt. 31-én Anton az okt. 9-re elrendelt lelkészválasztás nem vezetvén eredményre, nov. 13-ikán uj választás rendeltetik el.

20) nov. 2-ikán 643. sz. a. Leelősi István végzett theologus püspöki beegyezés folytán, a szokott feltétel mellett Köte-Gyánba káplánul bocsáttatik.

21) dec. 5-ikén 717. sz. a. Bagdi János miután elválasztatott, az anti lelkészségben megerősittetik.

22) jan. 1-jén 41/882. sz. a Erdő-Gyarakra, a lelkészi fizetés letartóztatása tekintetéből felmerült panasz megvizsgálására Böszörményi Károly tanácsbirót kiküldöttem.

23) jan. 21-ikén 43. sz. a. Magyar-Homorogon a lelkészválasztás elrendeltetett.

24) febr. 14-ikén 84. sz. a. Bethlendi Sándort Kis-Peregre lelkész mellé segédlelkészül megerősitettem és kibocsátottam.

Helyeslőleg tudomásul vétetik.

7. sz. Olvastatott ugyancsak az esperes jelentése a skontró ügyekről amint következik:

A mult évi tavaszi közgyülés 8-ik számának c) pontjában :

γ) alpont alatt : Aradnak meghagyatott, hogy az egyházi adóhátrány behajtása mibenlétéről okt. 1-ig jelentést tegyen.

A jelentés megtétetett, melynek értelmében igen kevés eredménye lett a behajtási lépésnek.

δ) alpont alatt : a szentleányfalvai egyház Ágoston János templomépitő gondnoktól vegyen kötvényt okt. 1-én fizetendő határnappal, azon 21 frt 08 krról, melyről számolni nem tudott.

A vett jelentés szerint nem kötvényt adott az illető, hanem a pénzt már julius havában megfizette.

η) alpont alatt : a fekete-tóti volt gondnok Molnár Jánostól 10 frt 40 kr. elköltött pénz behajtandó, aug. 1-én jelentés teendő.

A jelentés szerint a pénz behajtatott.

ϑ) alpont alatt: az árpádi egyháznak meghagyatott, hogy a nem takarékpénztárilag kezelt pénzeinek kötvényei kellő bélyeggel, kezesekkel vagy betáblázásokkal biztosittassanak aug. 1-re teendő jelentés mellett.

Igen kevés kivétellel ezen határozatnak — ha a jelzett időnél később is — elég tétetett.

ι) alpont alatt : a bajji egyháznak meghagyatott, hogy azon pénzről, melyet a jánosi féle uj iskola alapból elköltött, adjon kötvényt, melynek egy példánya az egyházmegyei levéltárba teendő ; jelentéstétel aug. 1-ig elváratik.

Ezen tárgyban a bajji egyháznak külön beadványa van a jelen gyülésre.

Ugyanazon jegyzőkönyvi szám

e) pontja alatt : Remetének aug. 1-ig jelentéstétel mellett meghagyatott a tengeri-takarékmagtár rendezése.

A jelentés szerint ez ügyben majd semmi sem tétetett.

g) pontja alatt Fekete-tóton az anyakönyvek bekötendők aug. 1-ig teendő jelentéssel.

A bekötés, rendbeszedés megtörtént.

Ugyanazon jegyzőkönyv 27-ik számában a tamásdai egyház folyamodásából folyólag határoztatott: hogy a „Tőz“ partolás által az egyház és belhivatalnokok földjéből elfoglalt területek kárpótlási követelés sikerességére nézve, — minthogy e követelés méltányos, — esperes tegye meg a kellő lépéseket.

E rendelet következtében irtam a Fehér-Körös szaszabályozó társulat elnökének, a ki válaszában az alapszabályok 5-ik pontja értelmében, mely e kötelezettséget a községre ruházza, — a kártalanítási kivánatot a társulat által nem teljesithetőnek nyilvánitotta. A választ és a megküldött alapszabályt mellékelem.

52. számában a fenesi egyháznak meghagyatott, hogy épitendő iskolájának tervét espereshez terjeszsze fel.

Ezt nem tette, hanem az ugyanezen szám alatt az iskolaépítésre felügyelettel megbízott, illetőleg felkért Benedek Ferenc tanács-birónak bemutatott, s ő általa jóváhagyott szerződés értelmében minden szabályos terv- és költségvetés nélkül épitette iskoláját.

Tudomásul vétetik.

8. sz. Tárgyaltatott a körösszeg-apáti egyház folyamodványa, melyben beadók kérelmezik, hogy a néhai gróf Csáky Petronella urhölgy alapító levele értelmében, az iskolájuk részére, földtehermentesítési kötvényekben hagyományozott 1500 frt kamataiból összegyűjtött s takarékpénztárilag kezelt 300 frtot meghaladó összeget, templomuk beomlással fenyegető mennyezetének kijavitására fordíthassák. — Beismerik ugyan kérelmezők, hogy a másolatban mellékelt alapító levél értelmében ez összegyűjtött kamatokat ösztöndíjakra kellett vólna fordítaniok: azonban állításuk szerint iskolájukban az alapító levélben megszabott kellékeknek megfelelő gyermekek nem vóltak találhatók. Annyival inkább kérik tehát fenti összegnek templom-javításra fordíthatását, mert a legközelebbi évtizedben 738 lelket számláló egyházuk 3000 frtot meghaladó javítást tett az egyházi

épületeken, minden idegen segély igénybevétele nélkül, tisztán az egyháztagokra kivetett egyházi adóból, mi által még a vagyonosabb egyháztagok is kimerülve levén, e különben is nem kedvező járásu időkben, ha kérelmük megtagadtatnék: templomuk kijavításának még reményéről is kénytelenek lesznek lemondani.

Bármennyire méltányolja is közgyülésünk folyamodók jó akaratu szándékát: kérelmük teljesítését határozottan megtagadni kénytelen, mert minden hagyománynál az alapitó végakarata az irányadó törvény, mit kijátszani egyértelmü a hálátlansággal. Annálfogva meghagyja közgyülésünk a körösszeg-apáti egyházi elöljáróságnak, hogy emlitett alapitvány még eddig ki nem osztott kamatait a legközelebbi kánonszerü egyház látogatáskor tartsa készletben. Az egyház látogató küldöttség pedig utasittatik, hogy az alapitó levél világosan körül irott, fére nem magyarázható, határozott intézkedése értelmében, mind a már össze gyüjtött, s más czélra szánt, — mind a még ezután esedékes kamatokat az arra viszonylagosan legérdemesebb növendékek között a hely szinén ossza ki: minek megtörténéséről a jelentést esperes utján közgyülésünk okvetlenül elvárja.

9. sz. Olvastatott a nagy-zerindi egyház beterjesztése a Balog-Tabajdi Terézia és Bán-Antal Emma búza alapítványok 1881-ik évi állásáról, mely szerint

a) Balog-Tabajdi Terézia alapként takarék-pénztárban 220 frt 16 kr., 12 db kötvényen 34 h. l. és 65 l. buza.

b) Bán Antal Emma orgona alapként takarékpénztárban 61 frt és 6 db kötvényen 8 h. l. és 78 l. buza kezeltetik.

Tudomásul vétetik.

10. sz. Olvastatott a ménes-gyoroki egyházi elöljáróság azon beadványa, melyben hogy imaházuk felszenteltetésének f. é. nov. 4-én beálló félszázados ünne-

pélyét egy tégla torony épitésével tehessék emlékezetessé — kérelmezik : hogy egy, előre megállapított vasárnapon egyházmegyénk egyházaiban gyült persely-pénz számukra adományoztassék ; s ezenkivül az államsegélyből és ha lehető a ref. segélyegylet pénztárából is összesen 200 frt segélyezésben részesíttessék.

A ménes-gyoroki egyház jóakaratu igyekezete és dicséretes kegyelete méltányoltatván : egy vasárnap, vagy ünnepnapon a hivek adakozó készségébe egyház-megyénk minden egyházában buzgóan ajánltatik, s esperes által köröztetni rendeltetik.

Az államsegélyből és a ref. segély egylet pénztárából nyerni remélt adomány tekintetéből pedig emlitett előljáróság utasittatik : hogy kérvényét szabályszerűen felszerelve az esperesi hivatalhoz kellő időben nyujtsa be, mely, ezen különböző nemzetiségek és vallásfelekezetek közzé ékelt szép multu kicsiny egyházra való tekintetből, a főtisztelető egyházkerületi — és ref. segély-egyleti közgyülés pártfogoló jó indulatába melegen ajánltatik.

11. sz. Olvastatott a 3-ik szám alatt kiküldött bizottságnak az $188^1/_2$-ik évi esperesi számadás átvizsgálásáról beterjesztett jelentése, mely szerint a bevétel 6 tétel szám alatt = 3321 frt 17 kr ; a kiadás pedig 21 tétel szám alatt szintén = 3321 frt 17 kr. Minden egyes tételt nyugtákkal és ellennyugtákkal igazoltnak találván : kezelő esperes urat ezen $188^1/_2$. évi számadást illetőleg a további felelősség terhe alól felmentendőnek véleményezik.

A jelentés tudomásul vétetvén : esperes ur az $188^1/_2$-ik évi számadás terhe alól felmentetik. A számadás a mellékíratokkal együtt levéltárba tétetni rendeltetik.

12. sz. Ugyanazon küldöttség beterjeszti, hogy az államsegély kiosztásával megbízott egyházmegyei választmánynak számadását nyugtákkal és ellennyugtákkal igazoltnak s kifogástalannak találta. Ugyanis az 1880-ik

évről a 191-ik számu esperesi ellennyugta szerint áttett 380 frtból kiosztatott:

1) a sonkolyosi egyháznak	50	frt.
2) a fekete-tóti „	50	„
3) a ménes-gyoroki egyháznak . .	50	„
4) a szakáli egyháznak	50	„
5) a ménes-gyoroki lelkésznek . . .	45	„
6) a szakáli lelkésznek	45	„
7) Diószegi Endre nyug. lelkésznek .	40	„
8) Sonkolyosi tanitónak	25	„
9) n.-peregi „	25	„
Összesen	380	frt.

Tudomásul vétetik. Az ügyiratok levéltárba tétetni rendeltetnek.

13. sz. Olvastatott Nagy Imre ugrai és Szücs József n.-harsányi lelkészeknek az egyházmegyei központár állásáról beterjesztett következő jelentése:

Nagytiszteletü egyházmegyei közgyülés!

Nagytiszteletü esperes urnak f. é. március hó 2-ikán 108. sz. alatti hivatalos levele által azzal bízatván meg, miszerint az egyházmegye központárát, jelesül ennek számadási tételeit, tőkepénzeinek biztonságát — vizsgáljuk meg, s eljárásunk eredményéről jelentést, valamint oly követeléseknek, melyek behajthatása kétséges, leirása vagy tovább is fentartása felől véleményes javaslatot terjeszszünk a nagytiszteletü egyházmegye közgyülése elé: megbízatásunkhoz képest f. é. március hó 9-ikén Ugrán megtartottuk a pénztár-vizsgálatot. Az „egyházmegyei házi pénztár“, „egyházkerületi közigazgatási költség“, „főiskola épitési költség“ és „zsinati költség“ cimek alatt kezelt pénzeknek számadási tételeit egyenként pontosan átvizsgálván, s a csatolt kötvényekkel, nyugtákkal egyezőknek, valamint a részint takarékpénztári könyveken, részint kötvényeken elhelyezett tőkepénzeket kellőleg biz-

tosítva találván: pénztárnokot az 188$^{0}/_{1}$-ik évről a számadás terhe alól felmentendőnek véleményezzük.

A pénztárak állása a következő:

I. Az egyházmegyei házi pénztárban.

A) Bevétel:

1) mult évről maradvány	871	frt	60 kr.
2) hátrányokból bejött	172	„	20 „
3) közköltőből	365	„	16 „
4) jegyzőkönyvek árából maradvány .	41	„	15 „
5) bekeblezési díjakból	42	„	— „
6) kikölcsönzött 800 ftnak 10%-os kamatja	80	„	— „
Összesen:	1572	frt	11 kr.

B) Kiadás:

22 db nyugta szerint kiadatott összesen	512	frt	28 kr.
Ezt levonva a bevételből maradvány lesz	1059	frt	83 kr.

C) Hátrány:

Régibb és ujabb hátrányok összege .	204	frt	55 kr.
A házi pénztár állása tehát az 188$^{0}/_{1}$-ik évben	1264	frt	38 kr.

II. Egyházkerületi közigazgatási költség.

A) Bevétel:

Összes bevétel	1312	frt	29 kr.

B) Kiadás:

Összes kiadás	549	frt	— kr.
Ezt levonva a bevételből, maradvány lesz	763	„	29 „
Mely összegből 2 db takarékpénztári könyvön elhelyezve van	405	„	12 „
Készpénzben van	358	„	17 „
Összesen:	763	frt	29 kr.

C) Hátrány:

Régibb hátrányok összege	163	frt —	kr.
188$^0/_1$-ik évről	89	„ —	„
Összesen:	252	frt —	kr.

Ezek szerint e pénztár állása az 188$^0/_1$-ik év végén: pénztári maradvány és hátrányokkal együtt . . . . . 1015 frt 29 kr.

III. Főiskolai átalakítási költség.

1) Kamat tartozással hátrányban van 7 egyház.
2) Évi járadék tartozással 14 egyház.

IV. Főiskolai épitési költség.

A) Beadatott:

1) Az egyházmegyénkre, 10 évre, kivetett 12,996 frt 40 krt tevő összegből 1881. ápr. 7-iki közgyülési jegyzőkönyv 9-ik száma szerint beadatott	9691	frt —	kr.
2) az 188$^0/_1$-ik évben befizettetett . .	540	„ 33	„
Összesen:	10231	frt 33	kr.

B) Hátrány:

24 egyháznál összesen . . . . . 2765 frt 07 kr.

V. Zsinati költség.

A) Beadatott:

Az egyházmegyénkre kivetett 1341 frt 98 krból az egyházak által befizettetett . . . . . 623 frt 45 kr.

B) Kiadás:

Esperes urnak nyugta szerint átadatott	447	frt —	kr.
Ezt levonva a bevételből, maradvány lesz	176	„ 45	„

Mely összegből takarékpénztárba helyeztetett . . . . . 176 frt — kr.
Készpénzben van . . . . . — „ 45 „
Összesen: 176 frt 45 kr.

C) Hátrány:

Kint van az egyházaknál összesen . . 718 frt 53 kr.

Bátrak vagyunk javaslatba hozni mindenekelőtt, hogy a házi pénztárban kötvényeken kint levő 800 frtnak 10 %-os kamatját, — az egyházkerület ez irányu intézkedését, valamint egyházmegyei lelkész gyámintézetünk tőke pénzeinek kamatlábját is tekintetbe véve: a 10%-ékról legalább 8%-ra leszállitani, s a kötvényeknek e célból megujitására pénztárnokot felhatalmazni illetőleg utasítatani méltóztassék.

A behajthatóságukat illetőleg kétes követelésekre, vagyis hátrány tartozásokra vonatkozólag véleményes javaslatunkat van szerencsénk a következőkben előadni: Bekeblezési dijjal még $187^{8}/_{9}$-ik évről hátrányban maradt Szabó József belényesi volt tanitó holléte nem tudatván: a reá kivetett 2 frt 10 kr. illetéket leirandónak — ellenben anti volt lelkész Gerőc Lajos 8 frt 40 kr bekeblezési illetékét: az illető esperesség utján behajtandónak véleményezzük.

A főiskolai épitési költségekkel 10 évről adós Uj-Bátornak 80 frt, Ménes-Gyorok filiáinak 26 frt 80 kr, Csermő leány-egyháznak 8 frt 70 kr, összesen = 115 frt 50 kr-t tevő hátránytartozásaik leirása: a főtiszteletü egyházkerület útján kérelmezendő.

Felemlitjük végre számoló pénztárnok ama jelentését, mely szerint a kis-peregi egyház nehézségül tünteti fel, hogy egy évi főiskolai átalakitási járadékkal több van rá róva, mint a mennyivel valóban tartozik. Ugyanis az $185^{7}/_{8}$-ik évről, a főiskolai pénztárnok kimutatása hátrányosúl tünteti ki Kis-Pereget, holott ez egyház nyugtával igazolhatja, miszerint 1859-ben a kérdéses évről 31

frt 50 kr. boldogult Szikszai József akkori pénztárnok kezeihez lefizettetett. — Továbbá ugyancsak a kis-peregi egyház megütközik azon is, hogy a „főiskolai épitési költség“ címen reá eső tartozási összegből, nincs leirva azon 18 frt-ot tevő összeg, melyet az egyház még 1869-ben az akkor vizitáló Bökényi János aradi volt lelkész urnak kezeihez, — a meglevő nyugta szerint lefizetett.

E pénztárnokilag előterjesztett két rendbeli tartozási tétel tisztázására vonatkozólag szerény véleményünk az vólna: méltóztassék az egyházlátogató küldöttséget megbízni, a kis-peregi egyház ide vonatkozó nyugtáinak, vagy egyéb okmányainak átvizsgálásával, s így ez ügyek rendbehozásával, s végre erről közelebbi közgyülésünk elé jelentés tétellel.

E jelentésnek a kis-peregi ügyre vonatkozó részét illetőleg Nagy Péter egyházmegyei közpénztárnok előterjeszti, hogy ő egyfelől a kis-peregi egyháznál, meggyőződést szerzett arról, hogy nevezett egyházlátogatók a fentebbi 49 frt 50 kr-t saját kezű nyugtájuk szerint valóban átvették; — másfelől az egyházkerületi pénztárnoknál, hogy ezen összeg még most is hátralékban van: miért is jelentést tevők e tárgybani inditványát mellőztetni, — s a kérdéses összeget leiratni javasolja.

Egyházmegyei közgyülésünk a kis-peregi egyház kérését, miután nyugtával igazolja a fenti 49 frt 50 kr. lefizetését, — indokoltnak találván: ezen összeget leiratni határozza, utasitván pénztárnokot, hogy azt a maradványi pénztárból fedezze.

A vizsgáló küldöttség jélentése tudomásul vétetik; — inditványai, a kis-peregi kivételével határozati erőre emeltetnek.

Nagy Péter egyházmegyei közpénztárnok pedig e számadásokat illetőleg az 188$^{0}/_{1}$-ik évről a további felelőség terhe alól felmentetik.

A nagy-szalontai ref. egyházmegyében az egyes egyházak s belhivatalnokok hátrányainak betürendes kimutatása az 1882-ik év április 24-ik napjáig.

Jegyzet. Rövidítések: e. k. k. = egyházkerületi költség; — e. m. k. = egyházmegyei költség; — f. á. k. = főiskolai átalakitási kamat; — é. k. = főiskolai épitési költség; — j. k. i. á. = jegyzőkönyvek s iratok ára; — k. d. = keblezési dij; — v. i. = változási illeték.

1) Ágya:	e. k. k.	22	frt —	kr.
	e. m. k.	25	„ 20	„
	é. k.	30	„ —	„
	f. á. k.	189	„ —	„
	j. k. i. á.	3	„ 30	„
	összesen:	269	frt 50	kr.
2) Arad:	e. k. k.	55	frt —	kr.
	é. k.	481	„ 40	„
	j. k. i. á.	2	„ 69	„
	összesen:	539	frt 09	kr.
3) Árpád:	e. k. k.	38	frt —	kr.
	e. m. k.	31	„ 50	„
	é. k.	149	„ 80	„
	f. á. k.	52	„ 50	„
	j. k. i. á.	9	„ 89	„
	összesen:	281	frt 69	kr.
4) Bajj:	e. k. k.	7	frt —	kr.
	e. m. k.	6	„ —	„
	f. á. k.	8	„ 40	„
	j. k. i. á.	3	„ 30	„
	összesen:	24	frt 70	kr.
5) Belényes:	e. k. k.	6	frt —	kr.
	e. m. k.	21	„ —	„

f. á. k. . . . 21 frt — kr.
j. k. i. á. . . 6 „ 97 „
összesen: 54 frt 97 kr.

Király Gyula tanitó: k. d. . . 2 frt 10 kr.

6) Erdőhegy: e. k. k. . . . 10 frt — kr.
e. m. k. . . . 10 „ 50 „
é. k. . . . . 60 „ 68 „
f. á. k. . . . 12 „ 60 „
j. k. i. á. . . 2 „ 30 „
összesen: 97 frt 08 kr.

7) Fenes: e. k. k. . . . 15 frt — kr.
e. m. k. . . . . 21 „ — „
é. k. . . . . 121 „ 56 „
f. á. k. . . . . 25 „ 20 „
j. k. i. á. . . . 6 „ 97 „
összesen: 189 frt 73 kr.

8) Erdő-Gyarak: e. k. k. . . 66 frt — kr.
e. m. k. . . 28 „ 90 „
é. k. . . . 164 „ 70 „
j. k. i. á. . 22 „ 12 „
k. d. v. i. . 6 „ 30 „
összesen: 288 frt 02 kr.

Nagy Lajos lelkész: k. d. v. i. . 3 frt 15 kr.

9) Gyanta: e. k. k. . . . . 28 frt — kr.
e. m. k. . . . . 25 „ 20 „
é. k. . . . . 75 „ 44 „
f. á. k . . . . 63 „ — „
j. k. i. á. . . . 6 „ 97 „
összesen: 198 frt 61 kr.

10) M.-Gyorok: e. k. k. . . 1 frt 50 kr.
e. m. k. . . 2 „ 10 „

é. k. . . . 17 frt — kr.
f. á. k. . . 69 „ 30 „
j. k. i. á. . . 3 „ 30 „
összesen : 93 frt 30 kr.

11) N.-Harsány : e. k. k. . . 8 frt 50 kr.
e. m. k. . . 12 „ 60 „
j. k. i. á. . 3 „ 30 „
összesen : 24 frt 40 kr.

Szűcs József lelkész : k. d. . . 8 frt 40 kr.
Forrás József tanitó : k. d. v. i. 2 „ 10 „

12) M.-Homorog : e. k. k. . . 5 frt — kr.
e. m. k. . . 6 „ 30 „
é. k. . . . 42 „ 48 „
j. k. i. á. . 3 „ 30 „
k. d. . . . 4 „ 20 „
összesen : 61 frt 28 „

Szondi Géza lelkész : k. d. . . 4 frt 20 kr.

13) S.-Kereszttur : e. k. k. . . 32 frt — kr.
e. m. k. . . 18 „ 90 „
é. k. . . . 84 „ 80 „
f. á. k. . . 22 „ 68 „
k. d. v. i. . 2 „ 10 „
összesen : 160 frt 48 kr.

Marcsa Imre tanitó : k. d. . . 2 frt 10 kr.

14) Okány : é. k. . . . . 211 frt 40 kr.
v. i. . . . . 1 „ 05 „
összesen : 212 frt 45 kr.

Nagy István tanitó : v. i. . . . 1 frt 05 kr.

15) K.-Pereg : e. k. k. . . . 13 frt 50 kr.
e. m. k. . . . 16 „ 80 „

é. k. . . . . 164 frt 96 kr.
f. á. k. . . . 346 „ 50 „
j. k. i. á. . . 3 „ 30 „
összesen: 545 frt 06 kr.

16) Remete: e. k. k. . . . 9 frt — kr.
e. m. k. . . . 12 „ 60 „
é. k. . . . . 67 „ 67 „
f. á. k. . . . 14 „ 70 „
j. k. i. á. . . . 6 „ 67 „
összesen: 110 frt 64 kr.

17) M.-Sas: e. k. k. . . . 9 frt 50 kr.
e. m. k. . . . 12 „ 60 „
j. k. i. á. . . . 3 „ 30 „
összesen: 25 frt 40 kr.

18) B.-Sebes: e. k. k. . . . 15 frt — kr.
e. m. k. . . . 22 „ 05 „
é. k. . . . . 17 „ 46 „
f. á. k. . . . 36 „ 75 „
j. k. i. á. . . 13 „ 79 „
összesen: 105 frt 05 kr.

19) Jánosfalva: e. k. k. . . . 2 frt — kr.
e. m. k. . . . 2 „ 10 „
f. á. k. . . . 40 „ 95 „
összesen: 45 frt 05 kr.

20) Szentleányfalva: e. k. k. . 4 frt 50 kr.
e. m. k. . 4 „ 20 „
j. k. i. á. 3 „ 30 „
összesen: 12 frt — „

21) Tamásda: e. k k. . . . 3 frt 50 kr.
e. m. k. . . . 4 „ 20 „
j. k. i. á. . . 3 „ 72 „
összesen: 11 frt 42 kr.

22) Tárkány: e. k. k. . . . 6 frt 50 kr.
e. m. k. . . . 10 „ 50 „
é. k. . . . . 99 „ 30 „
f. á. k. . . . 12 „ 60 „
j. k. i. á. . . 3 „ 30 „
összesen: 132 frt 20 kr.

23) Nyégerfalva: . . . összesen: 7 frt — kr.

24) Tenke: e. k. k. . . . . 10 frt 50 kr.
e. m. k. . . . 12 „ 60 „
é. k. . . . . 83 „ 75 „
jk. i. á. . . . . 3 „ 30 „
k. d. . . . . 12 „ 60 „
összesen: 122 frt 75 kr.

25) Ugra: e. k. k. . . . . 10 frt 50 kr.
e. m. k. . . . . 12 „ 60 „
é. k. . . . . 29 „ 80 „
jk. i. á. . . . . 3 „ 30 „
összesen: 56 frt 20 kr.

26) Bél-Zerind: e. k. k. . . 9 frt — kr.
e. m. k. . . 12 „ 60 „
f. á. k. . . . 16 „ 80 „
jk. i. á. . . . 6 „ 67 „
összesen: 45 frt 07 kr.

27) N.-Zerind: e. k. k. . . . 15 frt — kr.
e. m. k. . . . 16 „ 80 „
jk. i. á. . . . 2 „ 12 „
összesen: 33 frt 92 kr.

28) Vadász: e. k. k. . . . . 19 frt — kr.
e. m. k. . . . 25 „ 20 „
jk. i. á. . . . . 3 „ 30 „
összesen: 47 frt 50 kr.

14. sz. Beterjesztetett egyházmegyénk lelkész-gyámintézeti pénztárának az 1882-ik év jan. 4-iki zárlat alapján összeállitott jelentése, s következő kimutatása:

Az egyházmegyei papi gyámintézet számadása az 1881-ik esztendőről.

Sorszám	A tételek megnevezése	befizetve frt.	befizetve kr	hátralékban frt.	hátralékban kr	összesen frt.	összesen kr
	A. Bevétel:						
	1881. jan. 7-én volt a pénztár állása . . 20439.26						
	a 6/881. számu e. m. végzés szerint leiratván ebből a Balog Endre összes tartozása 220.54						
	lett a pénztár állása 20218.72					20218	72
	Ehez jött az 1881. év folyamán:						
1	a kötelezvényen elhelyezett 19288 ft 42 kr tőke 8% kamata	1213	89	119	94	1333	83
2	a szalontai tak. pénztárban elhelyezett 3594 frt tőke 8% kamata	307	12	—	—	307	12
3	18 lelkész tagdija à 21 frt = 378 frt						
4	16 » » à 14 » = 224 »						
5	9 » » à 7 » = 63 »						
6	önkéntes tag Tabajda Lajostól 21 frt, Kálmán Elek 7 frt, Diószegi 3 frt = 31 »	469	64	226	36	696	—
7	kegy. átalány Bernát Lajostól 440 frt						
8	kegy. átalány Gerőc Lajostól 270 »	710	—	—	—	710	—
9	államsegély	603	—	—	—	603	—
10	Mezei Ferenc évi ajánlata 6 frt 30 kr.						
11	több egyh. évi adománya 10 » 90 »	17	20	—	—	17	20
12	késedelmi kamatokból	32	09	50	63	82	75
	összes bevétel .	3352	94	396	93	23968	59

Sorszám	A tételek megnevezése	befizetve frt.	kr	hátralékban frt.	kr	összesen frt.	kr
	B. Kiadás:						
	gyámdijul 15 özvegynek és 8 árvának					1070	30
	pénztárnoki tiszteletdij és irodaátalány					70	—
	postai kiadás levelezésre . . .					—	65
	összes kiadás	—	—	—	—	1140	95
	levonva a kiadást a bevételből	1140	95	—	—	—	—
	az 1881. évi tiszta jövedelem	2211	99	396	93	2608	92
	ehez véve az 1881. évi pénztár állás					20218	72
	1882. jan. 4-ikén lett a pénztár állása					22827	64
	mely következőleg van elhelyezve:						
	kötelezvényen van 8-% kamatra	19288	43				
	szalontai takarék pénztárban betétül	2891	03				
	hátralékban és pedig 1880-ik évi és régibb 251 fr. 26 kr. 1881-ik évi 396 » 93 »	648	19				
	összesen	22827	64				

Külön számadás az uj pénztárról.

Sorszám	A tételek megnevezése	befizetve frt.	befizetve kr	hátralékban frt.	hátralékban kr.	összesen frt.	összesen kr
	A. Bevétel:						
1	1881. jun. 7-iki számadás szerint volt az új pénztár . . . . . frt 6560.12						
	ebből leiratván a Balog Endre tartozása . . . „ 30.67						
	lett az uj pénztár állása . . . . frt 6529.45					6529	45
	ehez jött az 1881. év folyamán:						
2	a jövedelmező tőke 6220 frt 20 kr. évi kamata					443	12
3	rendes tagsági díjakból					438	—
4	önkéntes tag, Tabajdi Lajostól 14 frt, Kálmán Elektől 2 frt . . .					16	—
	kegyeleti átalányból:						
5	Bernát Lajostól . . . frt 440.—						
6	Gerőc Lajostól . . . „ 270.—					710	—
7	államsegélyből					603	—
	összes bevétel:	—	—	—	—	8739	57
	B. Kiadás:						
1	gyámdíjul 3 özvegynek és 4 árvának					150	15
2	pénztárnoki díj pótlásába					20	—
	összes kiadás:	—	—	—	—	170	15
	mely levonatván, lesz az uj pénztár állása					8669	42
	ezen összegből hátrálék és pedig:						
	1880-iki és régibb			169	06		
	1881-iki			154	86		
	összesen:		—	323	92		
	minek levonásával lesz az 1882-ik évre jövedelmező tőke					8345	50
	ugy, hogy 1882-ik év jan. 4-én a régi pénztár állása	13833	95	324	27	14158	22
	1882-ik év jan. 4-én az uj pénztár állása	8345	50	323	92	8669	42
	A két pénztár állása együtt . . .	22179	45	648	19	22827	64

A fentebb kimutatott hátrálékból, az 1882-ik év folyamán többen már törlesztvén: hátrálékkal tartoznak az 1881-ik és előző évekről.

Sorszám	tartozó neve	kamattal frt.	kr	tagsági dijjal frt.	kr	összesen frt.	kr	észrevétel
1	Kertmegi Lajos . .	28	26	—	—	28	26	és az ezen hátráléki összegek után az 1882-ik év jan. 1-től a befizetés napjáig járó 8%-os késedelmi kamattal.
2	Pató Károly	—	—	18	01	18	01	
3	Kutasi Ferenc . . .	49	41	46	24	95	65	
4	Nyeste István . . .	8	32	24	61	32	93	
5	Kocsa Károly . . .	—	—	8	—	8	—	
6	Tömöri Mihály . . .	8	48	7	—	15	48	
7	Bélzerindi ref. egyház	4	16	—	—	4	16	
8	Gerőc Lajos	21	60	—	—	21	60	
9	Bagdi János	—	—	6	50	6	50	
10	Sipos Imre	—	—	29	12	29	12	
11	Nagy Lajos	—	—	44	24	44	24	
12	Soltész Lajos . . .	—	—	115	36	115	36	
13	Makai László . . .	—	—	43	68	43	68	
14	Kutasi Lajos . . .	—	—	14	56	14	56	
15	Győri József . . .	—	—	10	50	10	50	
	Összesen:	120	23	367	82	488	05	

Gyámintézeti pénztárnok e számadása ugy a számvevő, mint a gyámintézeti választmány által tüzetesen megvizsgáltatván: részére a szokásos felmentvény az 1881-ik évről elismerés kifejezése mellett megadatik, e számadás a hátrálékosok kimutatásaival együtt jegyzőkönyvbe vétetni rendeltetik.

15. sz. Az árpádi ref. egyház előljárósága az 1881. apr. e. m. jegyzőkönyv 22. sz. a. határozatának megfelelni akarván: beterjeszt egy fi, és egy leány tanitó állomás szervezetére vonatkozó fizetés levelet megerősités végett. Nevezett előljárók azon elvből indulnak ki „hogy, ha azon teher, mely eddig egy tanitóra nehe-

zült, ezután két tanitó között fog megoszlani: a fizetés is, mely eddig egy tanitónak adatott, ezután kettő között osztassék fel," ugy hogy mindenik tanitó a törvény által kiszabott legkisebb fizetésben, legalább is 300 frtban részesüljön. A termény és szolgálati pontokat pénzre változtatják. A kántori teendők teljesitéséért a volt fizetés levélből 8 frtot, 7 köböl buzát és 2 köböl szemes tengerit, — az ajánlkozó, vagy általuk választott tanitónak külön dijlevélen szándékoznak adni.

Miután a beterjesztett fizetés levelekből világosan kitűnik, hogy az árpádi előljáróság semmit sem gondol azon kötelezettséggel, melyet a fennálló fizetés levél alapján beállitott tanitó iránt egyoldalulag megszegni nem szabad; miután a termény és szolgálati fizetéseket rendkivül nyomott árakon akarják pénzzé változtatni; e nagy mérvű jogsértéshez és fizetés csonkitáshoz egyházmegyénk nem járúlhatván, a benyujtott dijlevelek megerősítetlenül vissza utasíttatnak. Az emlitett előljáróságnak pedig szigoruan meghagyatik, hogy f. é. szept. 1-ig kitűzött zárhatáridő alatt az esperesi hivatalhoz oly ujonnan kiállitott dijlevelet adjanak be, melyben a régi fizetés levél érintetlenül és megcsonkitatlanul hagyásával, egy tanitót megillető tisztességes jövedelem biztositassék; annyival is inkább, mivel az uj tanitói állomás szervezésére, ottani nagybirtokos Markovics Emánuel jelentékeny alapitványt tett. — A kántorság a fitanitósághoz csatolandó. — Az adót a régi földek után az egyház tartozván fizetni: az a fizetés levélen kitűntetve legyen.

16. sz. Felvétetett a bajji egyház folyamodása, melyben az 1881. apr. 7-iki egyházmegyei jegyzőkönyv 8-ik számának *c*) alpontját, — hol a „Jánosi alapitványt" képező 23 hold föld illetéktelenül elköltött jövedelme megtérittetni, s rendbehozatni határoztatik, — mint reájuk nézve sérelmest, oly módon megváltoztatni kérik: hogy amaz „iskola föld" jövedelmet a meglevő iskola céljaira használhassák. — Mert folyamodók szerint az

nem „Jánosi alapitvány," hiszen az 1861. évi márc. 21-iki egyházmegyei jegyzőkönyv 29-ik száma szerint is, Jánosi csak jelentette, hogy a közbirtokosság egy uj iskola fundusul 21 hold földet adományozott. És még ezen jelentés is tarthatatlan alapon nyugoszik, mert Jánosit, sem az adományozó közbirtokosság, sem a javadalmazott egyház nem bizta meg jelentéssel. Alapitó levél sem az egyház birtokában, sem az egyházmegyei levéltárban soha sem volt és nem is kellett, mert az emlitett föld a nagyváradi urbéri törvényszék 1476/857. számu urbéri örök egyesség 2-ik pontjának végső kikezdésében a közbirtokosság által szerződés szerint lett adva. Ha e föld jövedelme e meglevő iskolától elvonatnék, a hivek az egyházi adó felemelését meg nem engednék, meg sem is birnák.

A szabályszerű vizsgálat ez ügyben még meg nem történvén; hiteles telekkönyvi kivonat sem mellékeltetvén: közgyűlésünk e beadványt mellékletével együtt a jelen jegyzőkönyv 5-ik számának II-ik alpontjában kiküldött alapitványi bizottsághoz utasitja: Mig ez alapítványnak célja, természete véglegesen tisztába hozva nem lesz: a bajji előljáróságtól elváratik a 7/881 apr. jegyzőkönyv i. alpontja alatt tett egyházmegyei intézkedésnek teljesítése és megtartása.

17. sz. Kovács Ferenc kis-peregi volt tanitó a még fent levő tandíjhátrányait a kis-peregi ref. egyház által megtéríttetni kéri.

Miután e bonyolult ügyben, hol egyik fél a másiknak állitását egyszerüen tagadja, a vizsgálat csak levélváltás által történhetett meg, a miatt, mert panaszló a helyszinen megjelenéssel együtt járó költségeket előlegezni vonakodott, pedig erre már az 1881-ik évi jul. 21-iki egyházmegyei jegyzőkönyv 9-ik számának d) pontjában világosan figyelmeztetve és felhíva volt: **jelen követelésével egyszerüen elutasittatik panaszló mindaddig, mig a hivatolt határozat értelmében a költségek előlegezése által az elkerül-**

hetlenül szükséges helyszíni vizsgálatot és szembesítéseket lehetővé nem teszi.

18. sz. Sipos Imre belényesi ref. lelkész, a belényesi görög katholikus gimnáziumban évenként 4—8 számu, beíratkozó ref. vallásu tanulónak hetenként 2 órai vallásos oktatásáért, — évenként 40 frttal leendő díjaztatásának kieszközlését kérelmezi, melyet vagy az egyházmegye, vagy az egyházkerület valamely alapból teljesitene.

Bármennyire óhajtja is egyházmegyénk, hogy a belényesi lelkész őrállói tisztének hűséges teljesitéseért anyagi jutalomban is részesüljön; miután sem egyházmegyénk, sem kerületünk ily célra szánt alappal nem rendelkezik: kérelmező óhajának teljesítését kénytelen elejteni. Azonban a belényesi ref. egyháznak melegen ajánlja, hogy fáradozó lelkésznek némi megjútalmazásáról, — miután a munkás méltó a maga bérére —: akár belkörű intézkedés,— akár mérsékelt 1—2 frt-nyi tandíj megállapitása által gondoskodni sziveskedjék.

19. sz. Beterjesztetett Bökényi János aradi volt lelkész ó-aradi egyházi adó ügye. Ugyanis Bökényi János panaszt emelt főtiszteletü püspök urnál: hogy az aradi egyház-tanács, őt nem csak adó fizetésre kötelezi, hanem két évi adóhátrányának behajtását végrehajtás utján már el is rendelte. — Főtiszteletü püspök ur 1487/881. számu leíratában felhívja az esperesi hivatalt: hogy az egyházi személyeket nem illető egyházi adónak Bökényi Jánosról levételét eszközölje. Ily körülmények között esperes ur hivatkozva arra, hogy Bökényi János 21 évig volt aradi lelkész, s némely követelései ma sincsenek elenyésztetve; hivatkozva a XXVII-ik kánonra: felhivja az aradi elöljáróságot, hogy ne csak a végrehajtást szüntesse be a mult évi adókért, hanem jövőben is ugy intézkejdék, hogy Bökényi János az egyházi adóval terheltetéstől mentes maradjon.

Az aradi egyház-tanács 1882-ik évi jan. 8-diki 3-ik

számu végzése e tekintetben ugy intézkedik, hogy — ámbár az idézett kánon értelmében Bökényi János csak személyére, — de nem terjedelmes ingatlan, és szőlő birtokára nézve, — volna felóldozható az egyházi adó kötelezettsége alól, nehogy az egyház-tanács részrehajlónak tünjék fel ; de tekintettel az egyházkerület püspöke iránt köteles tiszteletre is : Bökényi János egyházi adó kötelezettségének fentartása mellett, döntő határozatot nem hoz, hanem az ügyet elbirálás végett az egyházmegyei közgyülésre terjeszti fel.

Egyházmegyei közgyülésünk, valamint egyrészről nem veszi jó néven Bökényi János aradi volt lelkésztől, hogy helytelenül előadott panaszát és az általata nagyon jól ismert fennálló gyakorlattal homlok egyenest ellenkező követelését, az egyházmegye és esperes kikerülésével, főtiszteletű püspök urhoz vitte, kit a köteles tiszteletről megfeledkezve, önzőn és egyoldalulag értesíteni nem átallott ; ugy másrészről az aradi egyháztanács tapintatos és mérsékelt eljárását jól eső tudomásul veszi : kimondja tehát, hogy a hivatolt XXVII-ik kánon szerint Bökényi János aradi volt lelkész, jelenleg magánzó, csakis személyére nézve veheti igénybe az egyházi adó alóli felmentését, — ingatlan birtoka azonban a birtok aránylagos adó alól fel nem óldható, annyival is inkább, mert még tényleges szolgálatban levő lelkészek is hordozzák magán vagyonuk után az ilyen terhet.

20. sz. Tárgyaltatott a nagy-szalontai egyház azon beterjesztése, mely szerint, nevezett egyház részére néhai Mogyorós Mihály által hagyományozott ingatlan birtok eladása, a mult 1881-ik évi apr. 7-iki egyházmegyei közgyülés jegyzőkönyvének 40-ik számu határozata által helyben hagyatott ugyan, — azonban az 1881-ik évi májusi egyházkerületi közgyülés 146. számu határozata által a beterjesztett iratok kellő felvilágositás, — illetőleg a hagyományozás céljának beigazolása végett vissza tétetni ren-

deltettek. — Ez alkalommal mind a hagyatéki tárgyalási jegyzőkönyv, mind a végrendelet hiteles másolata pótlólag beterjesztetvén: miután határozott cél kikötése nélkül hagyta hagyomázó a szalontai ref. egyháznak nevezett birtokrészt; s mivel az, mint egy ugyanazon birtoktestnek része, a szalontai ref. egyház által célszerüleg nem kezelhető; az eladásból befolyt pénzt pedig az egyház nem folyó költség — hanem egy ujonnan szerzett iskola telek, s azon ujból épitett iskola, — tehát ingatlan szerzésre felvett adósság törlesztésére fordítani célozza . . . nevezett egyház az emlitett ingatlan eladását helyben hagyatni, s végmegerősítés végett az egyházkerületi közgyülésre ujolag fölterjeszteni kéri.

Miután a hiteles másolatban mellékelt végrendelet 6-ik pontjából, — mely igy szól „végre, a Szigeten leányomnak hagyott földből, leányom halála esetében, a testvéremnek hagyott $^1/_3$-ad részen kivül levő $^2/_3$-ad részt a reformált egyház örökölje tulajdon joggal", — biztos tudomás és meggyőződés szerezhető arról, hogy nevezett birtokrész minden kikötött cél nélkül hagyatott a szalontai egyháznak; s miután az eladásból befolyó ár ingatlan szerzésére, illetőleg iskola telek és épület címén felvett adósság törlesztésére fordittatni céloztatik: egyházmegyei közgyülésünk a 40/881. apr. végzésben felhozott indokokból, most is helybenhagyja a szalontai egyház intézkedését, s megerősítés végett a mellékelt iratokkal együtt a főtiszteletű egyházkerületi közgyülésre pártolólag felterjeszti.

21. sz. Ménes-gyoroki lelkész-tanitó Rác Károly fizetését évenként 50 frt-tal javitani kéri, mivel a m. kir. pénzügyminiszterium által mérsékelt ár és kedvező feltételek mellett, az egyház részére adományozott, s már meg is váltott 10 katasztrális hold föld 160 frtnyi évi haszonbérét tulajdonképen nagy részben a lelkész-tanitó javadalmazására kellene forditani. Ugyanis, emlitett 10 hold föld az 1701-ben beszüntetett Apaf-

f y-féle 100 kösö némi kárpótlása-képen adatott, pedig ama 100 kösóról szóló adomány-levélben világosan ott van, hogy a ‚praedicator'-et schola mester tartására való elégtelenségökre' adatott a ménesi kevés számu magyaroknak. Továbbá oly alapitványi tőkék fordittattak emlitett 10 kat. hold föld megváltási árába, melyeknek kamatjai eddig is a lelkészi fizetés kiegészitő részei valának az adományozók kifejezett akarata szerint.

Rác Károly lelkész-tanitó ezen méltányos alapon nyugvó szerény kérését közgyülésünk melegen ajánlja a ménes-gyoroki egyházi elöljáróságnak belkörü intézkedésül.

22. sz. Tárgyalás alá vétetett a szentleányfalvai egyház azon kérelme, miszerint Bor Imre volt tanitótól földhaszonbér hátrálék címen az egyházi elöljáróság 166 frtot tartott vissza, mely összeg a kincstár által elengedtetvén, örökváltság törlesztésére lett forditva. Azonban Bor Imre, mint jelenleg szolgabiró-segéd, közigazgatási uton követeli amaz elengedett összegből azon részt, melyről azt véli, hogy őt illeti. — Miután a községben többen vannak, akik földhaszonbérüket évenként rendesen fizetvén, leengedési kedvezményben nem részesültek : említett elöljáróság egyházmegyei közgyülésünktől oly intézkedést óhajt, hogy a különben is szegénysorsu egyház a visszafizetéssel ne lenne megterhelve.

Miután az egyház és a belhivatalnokok között levő viszonyt a két oldalu kölcsönös szerződés természetével biró díjlevél szabályozza, miután a kérdéses 166 frt Bor Imrétől a díjlevél kötelező erejénél fogva lett letartóztatva ; mert a m. kir. kincstár iránt, hol az engedmény tétetett, nem Bor Imre, hanem a szentleányfalvai egyház volt kötelezettségben : a Bor Imre követelése képzelt alapon nyugszik. A szentleányfalvai egyházi elöljáróság tehát utasittatik, hogy törvényes igazát, bárhonnan jövő megtámadások ellen védeni tartsa elmulaszthatatlan kötelességének.

23. sz. Ugyanazon egyház kéri, hogy ajánltassék államsegélyre, mert másképen iskolájának felekezeti jellegét nem tarthatja meg. Ugyanis a mintegy negyven házszám alatt lakó r. katholikus németek, — bár letelepülésök alkalmával a ref. egyházi közterhek viselését szerződésileg elvállalták, — most vonakodnak a birtokarányos ref. egyházi adót fizetni.

Jóllehet a szentleányfalvai r. katholikus németek szerződésileg kötelezték magukat és utódaikat, hogy a helv. hivallásu egyház részére fizetni szokott egyházi adót, fuvarozásokat, munkálatokat, birtok állományuk szerint, a ref. hivekkel aránylagosan viselik, minthogy ez a kölcsönös viszonyosság elvével, és az e tekintetben világosan intézkedő köztörvényekkel homlokegyenest ellenkezik: utasíttatik az érdeklett előljáróság, hogy a szorosabb értelemben vett egyházi adótól, különitse el az iskola fenntartására szükséges adót, melyet a most nem ok nélkül vonakodókkal elvállaltatni törekedjék.

24. sz. Ugyanazon egyház Krucsó Ferencet, kit betegségsége akadályoz a vizsga letevésében, még egy évre ideiglenes tanitóul meghagyatni kéri.

Krucsó Ferenc, betegeskedésére való tekintetből, még egy évig Szentleányfalván ideiglenes tanitóul meghagyatik, kiköttetvén, hogy a jövő 1883-ik évi tavaszi gyülésig a képesitő vizsgát okvetlenül letegye.

25. sz. Ugyanazon egyház kérelmezi, miszerint engedélyeztetnék ujabb egyezkedés a belhivatalnokokkal, mihelyt a kincstár által adományozott 10—10 hóld föld lelkésznek és tanítónak kiméretik.

Azt, hogy a m. királyi kincstár a szentleányfalvai belhivatalnokok részére 10—10 hold földet adományozni igért, egyházmegyei közgyülésünk örömmel veszi kedves tudomásul. — Minthogy azonban a m. kir. kincstár által megigért 10—10 hold

föld a lelkész és tanitó javadalmazására fog adományeztatni: az egyház és belhivatalnokok között e tekintetben uj egyezkedésnek sem helye, sem értelme nincsen. A belhivatalnokok csak arra lesznek kötelezhetők, hogy az adományozott földek adóját az egyház megterheltetése nélkül viseljék.

26. sz. Tárgyalás alá vétetett ugyanazon egyház beadványa, mely szerint Nyeste István lelkész az 1878, 1879 és 1880-ik évekről a reá eső 187 frt. 36½ kr. földhaszonbérből csak 35 frtot fizetett meg a kincstárnak és igy hátrálékban maradt 152 frt. 36½ krral, mely hátrálékból a m. kir. kincstár ⅓-ad részt elengedvén: az igy nyert 50 frt 76 kr. engedményt illetőleg az előljáróság követeli, hogy fizesse meg lelkész az egyház javára, de egyuttal téritse meg az egyház által viselt kamatot és perköltséget is.

Nyeste István lelkész nem csak a hátrálékból elengedett ⅓-d részt magyarázza és kérelmezi a maga javára, — külön beadványában — hanem a leengedésen felül maradt 101 frt 60½ krt is 22 évre felosztottnak mondja, egy házszámra alig esvén 5 kr. évenként, sőt mindezeken felül, minthogy a lelkész és tanitó használatában levő 20—20 hold földet, a m. kir. kincstár, holdanként 60 frt. kedvezmény áron megváltani engedélyezte: a díjlevélben kötelezett 62 frt 45 krnak évenkénti fizetése alól is felmentetni kéri magát.

Mivel nem Nyeste István lelkészszel, hanem a szentleányfalvai ref. egyházzal, mint egyik telepitvényessel van kölcsönös kötelezettségi viszonyban a m. kir. kincstár: minden, ez által, mint ilyen által, tett kedvezmény nem a lelkész, — hanem az egyház javára esik. — Tehát valamint a többi hasonló telepitvényesek leengedésben részesültek: ugy részesül a szentleányfalvai egyház is az 1878, 1879. és 1880-ik évi hátrálékból elengedett ⅓-adrészkedvezményben.

A lelkész és egyház között levő kötelezettségi viszonyt pedig a díj-levél szabályozván: annak

feltételeit lelkész teljesiteni köteles. E kétoldalu szerződés erejét semmiképen sem érinti azon körülmény, hogy egyik fél, egy harmadiktól kedvezményben részesül. És igy a dij-levél kötelező erejénél fogva az 1878, 1879. és 1880-ik évek földhaszonbér hátrálékát $^1/_3$ részben, a kamat és perköltséggel együtt, az egyház részére, — $^2/_3$-ad részben pedig a m. kir. kincstár részére lefizetni a mulasztó lelkész terhére esik. — Ugyancsak a dij-levél értelmében, melynek alapján állását elfoglalta, a 62 frt 45 krnak évenkénti fizetését sem háríthatja a lelkész a hivekre azok beleegyezése nélkül, annyival kevésbbé, mert az 1881. apr. 7-iki 38-ik számu egyházmegyei végzés a szentleányfalvai hiveket és belhivatalnokokat egyiránt kötelezi.

27. sz. Ugyancsak Nyeste István szentleányfalvai lelkész kéri, hogy részére, a gyámintézeti kegyeleti átalány tartozásnak, — mint a melyet különben sem kölcsönül vett fel — évenkint 20 frtjával kamat nélküli törlesztése engedélyeztessék, mivel kamatot is fizetni, törleszteni is szerény fizetéséből nem képes.

E kérelem, minthogy a 65/875. okt. egyházmegyei végzéssel, — és a gyámintézeti alapszabályok 6. 26. 30. és 31. §§-aival homlokegyenest ellenkezik: nem teljesithető.

28. sz. Esperes ur bejelenti, hogy a pankotai egyháztanács megbízásából Kocsa Károly lelkész azon kérdést intézte hozzá: hogy a pankotai egyháznak „iskola alap“ címen kezelt pénzét, szabad volna-é, bejelentés mellett, biztos értékü takarékpénztári részvényekbe fektetni?

Miután mindenféle értékpapir, — s igy a takarékpénztári részény is emberileg előre nem látható események folytán, valamint az emelkedésnek ugy a bukásnak iskilehet téve: egyházmegyei közgyülésünk a felelősséget e tekintetben el nem vállalja. Azonban a kérdést intéző

pankotai elöljáróságnak belkörü intézkedését nem akarja akadályozni, ha a maga felelősségére szilárd alapon nyugvó, éber felügyelet és ellenőrzés alatt álló takarékpénztári részvényt vásárolni előnyösnek és hasznosnak tart, csakhogy mint alapitványról évenkévt pontosan számoljon.

29. sz. Beterjesztetett az árpádi ref. egyház nevében 13 presbiter aláirásával ellátott kérvény, mely szerint lelkészük 16 öl fa fizetését vagy 12 ölre leszállitani, — vagy 60 o. é. forinttal megváltani szándékoznak.

Kérésük mint okadatolatlan, a mint az már az 1880. apr. 1-sö 16. és 1881. apr. 7-iki 21. sz. a. végzések által történt: — a jelenlegi is elutasittatik.

30. sz. Felvétetett az erdő-gyaraki egyház részéről 8 presbiter és 4 világi elöljáró által aláirott és beterjesztett kérvény, melyben lelkészüknek a már oly átalánosan hangoztatott és bizottságilag is megvizsgált betegségét az iszákosságot annyira megrögzöttnek mondják, hogy arról még akkor sem tudott lemondani, midőn minden javadalmaitól megfosztva, fizetéséből az utolsó krajcár is a segéd-lelkész kitartására és a biróilag megítélt adósságok törlesztésére fordittatott, mert nehány stoláris garasát akkor is szenvedélyének táplálására fordította. Ezen szenvedély miatt nemcsak jogi és becsületbeli tartozásait fizetni nem képes, hanem köztudomásulag annyira tönkrejutott, hogy semmiféle botrányt szégyenül nem vesz, sőt utolsó értékes ingóságait — még könyveit is — feláldozta soha ki nem elégíthető szenvedélyének.

A tárgyalás megkezdése előtt Nagy Lajos vádlott lelkész 43 aláirással ellátott nyilatkozatot nyújt be, melyben az illetők kifejezik, hogy lelkészi változást nem óhajtanak.

Egyházmegyei törvényszékünk ez ügyben fentartja ugyan az 1881. jul. 21-iki 6. számu itéletét,

miután azonban, e részben ujabb vádak még megvizsgálva nincsenek, hogy e nagyon elmérgesedett ügy végre valahára megorvosolható legyen: Ercsei Sándor és Nagy Péter tanácsbiró urak megbízatnak, hogy említett vádakat, — lelkész iszákossági szenvedélyét, anyagi tönkig sülyedt szorongató helyzetét — a helyszinen felveendő tanukihallgatások, — hivatalból folytatott nyomozások által sürgősen vizsgálják meg; a vizsgálatot kiterjesztvén az oly későn benyujtott nyilatkozat hitelességére, valamint vádlott lelkésznek jelen jegyzőkönyv 46-ik száma alatti gyámintézeti ügyére is. — Mind a vizsgálatot megejteni, mind a vizsgálat eredményét espereshez beterjeszteni említett küldöttek sürgősen felhivatnak, hogy f. é. ápr. 20-ig rendkivüli e. m. törvényszék legyen összehívható az érdemleges ítélet meghozatalára és az egyházkerületi törvényszékhez idejében felterjesztésre. A jogerejű ítélet hozataláig pedig a káplánság fentartatik.

31. sz. A kis-peregi egyházban a „Tabajdi árpa-alap“ állásáról beterjesztett jelentés szerint az 1882-ik évben 36 db kötvényen ki van adva, tőke: 52 H.l. 53 l., ennek 25%-os kamatja 13 Hl., 13 l., 15 cl. árpa. És így tőke és kamat együttvéve lesz majd: 65 Hl., 66 l., 15 cl. árpa.

Tudomásul vétetik.

32. sz. A nagy-harsányi ref. egyház elöljársága azon kérelemmel fordul az egyházmegyei közgyüléshez, hogy Csomor Béla ideiglenes minőségben működő leánytanítójukat, kinek, mind magaviseletével, mind szorgalmával az egyházközség meg van elégedve, — a tanítói vizsga letételéig e minőségben meghagyni szíveskednék.

Csomor Béla, azon feltétel alatt, ha a képezdei vizsgákat évenként fokozatosan leteszi, — s azután tanítói oklevelet szerez, — mit évenként szerzett bizonyítványaival igazolni lesz köteles: — ideiglenesen a nagy-harsányi tanítóságban meghagyatik.

33. sz. Felvétetett Vas Sándor volt tanító, jelenleg sarkadi lakos főtiszteletü püspök urhoz intézett kérvénye, melyben nyomorúságos helyzetét szivrehatóan ecsetelve: pártfogásért esedezik. — Főtiszteletü püspök ur egyházmegyénk espereséhez intézett levelében melegen ajánlja, hogy a csaknem véginségre jutott 76 éves öreg akár a tanitói gyámintézetből, akár az államsegélyből némi segélyben részesíttetnék.

Említett Vas Sándor, dacára annak, hogy a tanitó gyámintézetből már 20 év előtt kilépett: segélyben egyszer, s mindenkorra részesítve lett, oly alappal, honnan folyamodó kérelme teljesíttethetnék, egyházmegyénk, — fájdalom! — nem rendelkezik. Mindazáltal a lelkészek és tanítók könyörületébe ajánltatik.

34. sz. Beterjesztetett az anti lelkészválasztásról felvett jegyzőkönyv, mely szerint a törvényes formák megtartásával 1881-ik év november 13-kán megejtett szavazás eredménye az lett, hogy Bagdi János hegyköz-szentmiklósi segéd-lelkész 38 szavazattal a Tót Sándor sarkad-kereszturi segéd-lelkészre esett 21 szavazat ellenében rendes lelkészül megválasztatott.

A törvény korlátai között lefolyt választás helyben hagyatik. — Bagdi János az anti lelkészségben megerősittetik az egyházmegyei jegyzőkönyv 65/875. okt. számában kijelölt kötelezettségek fentartásával.

35. sz. Beterjesztetett a magyar-homorogi lelkészválasztással megbízott küldöttség jegyzőkönyve, mely szerint az 1882-ik év febr. 5-ike napján, a törvényes kellékek megtartásával, Szondi Géza közfelkiáltással lelkészül megválasztatott.

A törvény által előírt szabályok szerint megejtett választás: helyben hagyatik. Szondi Géza a 65/875. okt. egyházmegyei jegyzőkönyvi számban kijelölt kötelezettségek teljesitésének feltétele alatt,

a magyar-homorogi lelkészségben megerősíttetik.

36. sz. Bethlendi Sándor kis-peregi segédlelkész beterjesztett első lelkész képességi bizonyitványa alapján: egyházmegyénkbe kebeleztetését kéri.

Bethlendi Sándor, mellékelt bizonyítványa alapján: segéd-lelkészül bekebeleztetik.

37. sz. Páncél József erdő-gyaraki segéd-lelkész, beterjesztett bizonyítványai alapján az egyházmegyébe kebeleztetését kéri.

Bizonyítványai rendben, — és kifogástalanok levén: Páncél József segédlelkészül egyházmegyénkbe kebeleztetik.

38. sz. Erdős Károly erdő-hegyi segédlelkész, mellékelt bizonyitványai alapján: bekebeleztetését kéri.

Erdős Károly, kifogástalan bizonyitványai alapján: egyházmegyénkbe segédlelkészül bekebeleztetik.

39. sz. Király Dávid, mint fenesi megválasztott tanitó: megerősitését kéri.

Oklevele alapján Király Dávid a fenesi tanitóságban megerősíttetik.

40. sz. Nagy Károly erdő-gyaraki tanitó, három évről szóló tanitóképezdei bizonyitványának beterjesztése mellett: állomásában megerősítését kéri.

Képezdei bizonyítványa rendben levén: hivatalában egy évre, ideiglenes minőségben megerősíttetik; köteleztetvén, az igy engedett egy év leforgása alatt a képesítő vizsgát letenni s nyerendő oklevelét a jövő évi tavaszi közgyülésig az esperesi hivatalnál bemutatni.

41. sz. Kis Sándor körösszeg-apátii tanító kéri: hogy csere utján nyert uj állomásán megerősíttessék.

Ideiglenesen egy évre, vizsgázás kötelezettsége mellett: megerősíttetik.

42. sz. Az okányi egyházi elöljáróság a f. é. febr. 19-ikén elválasztott Nagy István gyantai tanítót: uj állomásán megerősittetni kéri.

Nagy István az okányi 3-ik iskolában működő tanitóul: megerősittetik.

43. sz. A sarkad-kereszturi egyház Marcsa Imre megválasztott tanító megerősíttetését kéri.

Marcsa Imre, a sarkad-kereszturi tanitóságban ideiglenesen meghagyatik, de csak azon feltétel alatt, ha évenként egy-egy évről vizsgát tesz, mit ha bizonyitványnyal igazolni nem fogna: önmaga fogja lehetetlenné tenni állásában megmaradhatását.

44. sz. Az 1881-ik év aug. 7-ik napján kis-peregi vegyes iskola tanítóvá lett Kis Ferenc, — ugyancsak a kisperegi egyháztanács által 1882. márc. 20-ikán 8 szavazattal 5 szavazat ellenében leánytanítóul választatván: mind egyházmegyénkbe bekebeleztetését, mind ujabb állomásán leendő megerősítését esperes urnál bemutatott oklevele alapján kérelmezi.

Kis Ferenc tanitóul bekebeleztetik és a kisperegi leánytanító állomásban megerősittetik, a szokásos keblezési és változási díjak befizetésének kötelezettsége mellett.

45. sz. A berek-böszörményi ref. egyháztanács kéri: hogy az ottani akadémikus rektória állandósítása az eddigi fizetés levél alapján engedtetnék meg.

A berek-böszörményi rektória állandósítása, mint a melyet a haladó korszellem is hangosan követel: nem csak kész örömmel megengedtetik,

hanem arra, nevezett egyháztanács egy családos tanító szerény igényeit kielégitő alkalmas és egészséges lakásról való gondoskodás feltétele mellett — köteleztetik is, hogy a majd beálló $188^3/_4$-ik iskolai évben már állandó tanitó alkalmaztathassék.

46. sz. Megerősítés végett beterjesztetett a lelkészgyámintézeti választmány 1882. jan. 26-án tartott ülésének jegyzőkönyvéből a 3-ik számu kivonat, mely szerint Nagy Lajos erdőgyaraki lelkész 250 frt kegyeleti átalányát, — bár az alapszabályok 6. és 26. §-ai értelmében az 1881. ápr. 24-ikéig lett volna befizetendő, — a pénztárnok ismételt felhívásai dacára sem fizetvén be: említett választmány ugy óhajt intézkedni, hogy Nagy Lajos erdő-gyaraki lelkész, ha a kérdés alatti 250 frt kegyeleti átalányt f. é. ápr. 24-ig akár készpénzben, akár elfogadható, szabályszerüen kiállított kötelezvényen bármi okból ki nem fizetné, a gyámintézet tagjai közül töröltessék.

Kapcsolatosan olvastatott panaszlott lelkész Nagy Lajos beadványa, melyben beismeri anyagi helyzetének oly szorongató voltát, hogy kegyeleti átalány tartozását sem törleszteni, sem elfogadható kezesek által aláirott kötelezvénynyel biztositani nem képes. Kéri tehát, hogy könyörületből engedtessék meg neki a „lehetség szerinti törlesztés.“ — Különben, ha a gyámintézet tagjai közül kitöröltetik, abban is megnyugszik, remélvén, hogy tartozása kifizetése után nem utasittatik vissza.

A gyámintézeti választmány beterjesztett intézkedése helyben hagyatik, nemcsak, hanem, ha panaszlott lelkész a megerősítése alkalmával eléje szabott határozatoknak és feltételeknek, f. évi ápr. 24-ig kitűzött zár határidő alatt meg nem felel: lelkészi hivatalától is megfosztatik.

Ugyanis, midőn Nagy Lajos egy évi belé-

nyesi lelkészsége után Sípos Imre erdő-gyaraki lelkészszel cserélni volt kénytelen; midőn ugyanakkor egyházmegyénkbe kebeleztetett az 1875. aug. 2-iki 15-ik számu határozat által: ott világosan hivatolva van, „hogy megerősítése és bekeblezése a 65/875. sz. a. egyházmegyei végzés fentartásával történik. — A 65/875. sz. végzés pedig határozottan kimondja, „hogy a nagyszalontai egyházmegyében 1876. jan. 1-től fogva rendes lelkészül alkalmazott pap, első évi fizetéséből, az egyházmegyeileg meghatározott, kegyeleti évet helyettesítő átalányt fizetni köteles....“ „a lelkészi gyámintézet ujonnan átdolgozott alapszabályait helybenhagyja, s megerősiti....“ „s azokat, mint köteles erejű rendszabályokat jegyzőkönyvébe iktatja.“ Miből világos, hogy mig ezen végzés érvényben marad, egyházmegyénkben a gyámintézeti tagság együtt jár magával a lelkészi hivatallal; a kettőt egymástól e fenálló határozat megsértése nélkül elválasztani nem lehet.

47. sz. Megerősítés és a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésre felterjesztés végett beadattak a kis-peregi egyház belhivatalnokainak díjlevelei, u. m. lelkészi, fi-tanitói, leánytanitói és vegyes iskola tanítói díjlevelek, 3—3 példányban, kellő bélyeggel ellátva, mellékeltetvén az egyházgondnok és lelkész által aláírott, — de az egyházmegye részéről hitelesítetlen, 1880-ban keltezett, régiül jelölt díjlevelek, valamint a kis-peregi egyháztanács 1882. márc. 19-iki 5-ik számu határozata is, melyben a belhivatalnokok díj-leveleinek szabályszerű kiállitása és felterjesztése elrendeltetik.

Minthogy a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés 303/881 aug. számu végzésének 2-ik alpontjában világosan kimondatik, hogy „összehasonlító táblázat helyett, a régibb díjlevélnek szintén az A.) minta szerint kiállitott, s egyszersmind meghitelesitett másolata melléklendő;“ minthogy a kis-peregi belhivatalnokok, — lelkész, fi- és leánytanitó díj-leveleinek példányai e. m. levéltárunkban, —

legközelebb 1848-ban lettek elhelyezve, melyeknek egyes tételei, a pénzláb és mértékek azóta történt gyökeres átalakulásai miatt, — az ujabban beterjesztett díj-levelek tételeitől egészen elütnek: e lényeges hiány miatt jelen díj-levelek megerősítése és felterjesztése elhalasztatik úgyan, de a kis-peregi egyháztanács utasíttatik, hogy mindazon egyháztanácsi végzéseket, melyek által a díjleveleken módosítások, javítások tétettek 1848-tól fogva szedjék össze és az esperesi hivatalhoz f. é. okt. hó 1-ső napjáig terjeszszék be, valamint azon határozatot is, melyben az ujabban felállított vegyes iskola tanitó díj-leveleinek tételei megszabattak, hogy így az átalakulások egyes mozzanatai folytonosságban tüntettetvén fel, a javítás vagy csonkítás megbirálása lehetővé tétessék.

Egyházmegyei egyházi főjegyző és levéltárnok pedig megbizatnak, hogy a beérkezendő adatokat, az összehasonlítás és megbirálás tekintetéből célszerűen csoportosítván: véleményes jelentésüket a legközelebbi egyházmegyei közgyűlésre adják be.

48. sz. Kálmán Gyula, a debreceni ref. főgimnáziumban II-ik osztályu és Szatmári István ugyanazon gimnáziumban V-ik osztályu, szegény tanulók kérelmezik, hogy beterjesztett bizonyitványaik alapján: egyházmegyei alapítványunk jótéteményében részesíttetnének.

Folyamodók beterjesztett bizonyítványaik alapján, a nagyszalontai egyházmegye alapítványára, $188^1/_2$-ik iskolai évre felvétetnek, miről a debreceni ref. főgimnáziumi igazgatóság jegyzőkönyvileg értesíttetni rendeltetik.

49. sz. Olvastatott a tamásdai egyházi elöljáróság folyamodványa, melyben kérelmezik, hogy a fehér körös-szabályozó társulat a legerélyesebben hivassék fel kárpótlás adásra a „Tőz“ folyam felpartolására elfoglalt belhívatalnoki földekért.

Ezzel kapcsolatban esperes ur jelenti, hogy az 1881. ápr. közgyűlés 27-ik számu végzésének eleget akarván tenni: e tárgyban átirt a fehér körös-szabályozó társulat elnökségéhez, honnan azon választ nyerte, hogy a társulati közgyűlés — alapszabályainak 5-ik pontja értelmében — a tamásdai ref. egyház kárpótlási kérelmét nem teljesítheti.

Minthogy a fehér körös szabályozó társulat közigazgatásilag megerősített alapszabályainak 5-ik pontja igy van „a munkálathoz szükséges földterületet tartozik minden birtokos és község ingyen átadni, — a volt urbéri szántóföldeket és kaszálókat egyeseknek a község, a községi legelőből tartozik pótolni, csak belső telkek és épületek, vagy bizonyos esetben csak épületek telkek nélkül becsár szerint kifizetendők;“ miután panaszlók az alapszabály e hivatolt pontját ismerték és önként elfogadták, s az reájuk mint szerződés kötelező erővel bir: egyházmegyei közgyűlésünk kérelmezők kivánságát nem teljesítheti; azonban az egyházi előljáróságot utasítja, hogy a hivatolt alapszabály 5-ik pontja értelmében kárpótlási igényeivel a községhez forduljon.

50. sz. Esperes ur jelenti, hogy az erdő-gyaraki egyház, az 1881. jul. 21-ikén tartott egyházmegyei közgyűlés 7-ik számu végzése értelmében, az ott megjelölt tételeket magában foglaló, ujonnan szervezett kántor-tanítói díj-levelet az 1881. aug. egyházkerületi közgyülés 303-ik számu végzésében körül irott alakban és módon, — tartozott volna beadni, az egyház kerületi közgyűlésre felterjesztés végett. Erre fel is szólittatott az érdekelt egyháztanács, mind a hivatolt egyházmegyei végzés kézbesítésével, mind esperesi leirat által. Azonban, az egyháztanács oda nyilatkozott, hogy a kántor-tanítói fizetés levelet megerősíttetni a jelen évben nem kivánja és nem akarja, mert az, még előre nem tudható, hogy ama fizetés levélnek alapul szolgáló regale jövedelem $^1/_3$-ad

része, a mostani bérlő bukása után hova fog eldőlni. Annálfogva kérelmezi, hogy ama díj-levélnek beterjesztését az 1883-ik évre elhalasztani engedtetnék meg.

Az erdő-gyaraki egyháztanácsnak szigoruan meghagyatik, hogy az 1881. évi jul. 21-én tartott egyházmegyei közgyűlés jegyzőkönyvének 7-ik száma által helyben hagyott tételeket magában foglaló kántor-tanítói díj-levelet, a 303/881 aug. egyházkerületi végzésben meghatározott alakiságok pontos teljesítésével: tartsa elmulaszthatatlan kötelességének minél előbb beterjeszteni, hogy az, az esperesi hivatal által a legközelebbi egyházkerületi közgyűlésre végleges megerősítés végett felterjeszthető legyen.

51. sz. Esperes ur, levéltárba helyezés végett benyujtja azon püspöki leiratokat és körrendeleteket, melyek általa az $188^1/_2$-ik évben részint elintéztettek, részint körözve lettek.

A benyujtott 16 drb irat, a kísérő jegyzékkel együtt, levéltárba tétetni rendeltetik.

52. sz. A szakáli egyház elöljárói beterjesztik templom-alapjuk állásáról szóló kimutatásukat, mely szerint az, 1866-ik évtől kezdve f. e. ápr. 1-ig, 2606 frtig növekedett, mely összegből az egyházmegyei meghagyás szerint 1330 o. é. frt bevétetvén: az 1881-ik év elején, 6%-os kamatra, a nagyszalontai takarékpénztárba helyeztetett el. Azonban, a még kölcsön kiadva levő 1276 frtból, Stacho Gézánál 474 frt 62 kr; Bihari Péternél 185 frt 90 kr. tőke és kamat biztosítatlan kötvényeken levén, azok elveszésének megakadályozására, sürgős közbenjárásért és erélyes intézkedésért esedeznek. Egyszersmind kérik, hogy az egyház által ugyanazon alapból kölcsön vett 243 frt 78 krnak az évenként nyert állam segélyből leendő törlesztése részökre engedtetnék meg.

A szakáli templom-alapról benyujtott kimutatás tudomásul vétetik. — A kétes követelések biztositása az alapitványi bizottsághoz utasittatik. — Az egyház 243 frt 78 kr. templom alap kölcsönének az államsegélyből leendő törlesztése engedélyeztetik.

53. sz. Olvastatott Szöcs Imre bélzeréndi lelkész-tanítónak folyamodása, melyben nagyobb mérvü segélyezés kieseközlése végett a főtiszteletü egyházkerületi gyülésre, ügyét pártolólag felterjeszteni kéri.

Folyamodó utasittatik, hogy kérvényét, szabályszerűleg felszerelve, az esperesi hivatalhoz idejében adja be, mihez közgyűlésünk pártoló ajánlását készséggel csatolja.

54. sz. Felvétetett a német-peregi leány-egyház elöljáróinak benyujtott kérvénye, melyben egyházuk részére az országos segély-alapból, vagy államsegélyből, vagy bárminemü alapból segélyezésért esedeznek.

Utasittatik a német-peregi egyház elöljárósága, hogy szabályszerü felszerelésekkel ellátott kérvényét az esperesi hivatalhoz, kellő időben nyujtsa be, melyet egyházmegyei közgyülésünk pártolólag terjeszt fel az egyházkerületi közgyülésre.

55. sz. Olvastatott a bajji vegyes iskolatanító, Nagy Lajos ellen beadott panaszlevél, melyben, — mivel említett tanító mulasztása, testi gyengesége, — és elősorolni nem akart okok miatt, gyermekeik ártatlanságát veszélyeztetve látják, — említett tanítót, kicserélés által máshova áthelyezni kérik.

Minthogy, említett tanító ellen emelt ez ujabb panasz, nem elég idején adatott be, ugy hogy, sem rendszeres vizsgálatot küldeni, — sem vádlottal közölni nem lehetett: egyházmegyei törvényszékünk ez ügy érdemleges tárgyalásába jelenleg nem bocsátkozhatik, hanem világi főjegyző dr. Kis Ferencet és Nagy Péter tanács-bírót bizza meg az ügy helyszinen történő tüzetes meg-

vizsgálásával; elvárván annak idejében a vizsgálati jegyzőkönyvnek az esperesi hivatalhoz beterjesztését.

56. sz. Olvastatott a gyantai egyházi előljárók benyujtott folyamodása, melyben a fiu és leány gyermekeknek egy tanító által leendő oktatását egy évre engedélyezni kérik, azon okból, hogy leánytanítójuk lemondván, ezen tanítóság egy évi jövedelméből, a még befejezetlen uj iskola-épület teljes bevégzését, és mindkét iskolájuk belső felszerelését eszközölhetni remélik.

Egyházmegyei közgyűlésünk a rendszeresített állomások beszüntetéséhez hatóságilag nem járulhatván: a két iskola egyesítését egy évre sem engedélyezheti Az előljáróságot tehát utasítja, hogy az üresedésbe jött leánytanítóság betőltéséről idejében gondoskodjék.

57. sz. Az előbbi számu határozat utasítása folytán a gyantai előljárók Király Dávid okleveles tanítót leánytanítóul hozzájuk rendelni, s megerősíteni kérik; miben Király Dávid nem csak megnyugszik, hanem kérelmét ő is csatolja.

Király Dávid a jelen jegyzőkönyv 39-ik száma alatt bekebelezett fenesi tanító, ujabb kívánságához képest amabból felóldatván: a gyantai leánytanítóságban megerősíttetik, a szokott díjak megfizetésének kötelezettsége mellett.

58. sz. A nyégerfalvi leányegyház üresedésbe jött tanitói állomására Pap Károly fenesi volt tanitót, — Pap Károly pedig valamely tanitói állomás elnyerését kéri.

Pap Károly fenesi volt tanitó, jelenleg szakáli lakos, minthogy az 53/881. sz. egyházmegyei végzés meghozatala óta, javulását az által, hogy Nagy-Kőrösön a képezdei vizsgát letette, — tényleg bebizonyította: kegyelemből, egy évre, ideiglenesen a nyégerfalvi tanitóságba behelyeztetik, kiköttetvén, hogy e lefolyó év alatt a tanitói oklevelet is megszerezze.

59. sz. Kutasi Lajos sonkolyosi lelkész, a halálozás által üresedésbe jött tanitóságot a lelkészi hivatallal egyesíteni kéri. — A sonkolyosi elöljáróság pedig azt kérelmezi, hogy miután már egy izben Kutasi Lajos lelkészük mint tanitó is alkalmaztatott, de sem sikeresen tanítani, sem a kántori teendőket elvégezni képes nem vólt: jelenlegi lelkészük tanítóul ne alkalmaztassék, hanem engedtessék meg, hogy ők egy alkalmas éneklő tanitót választhassanak.

A sonkolyosi tanitóság betöltése függőben hagyatik, s intézkedéssel esperes ur megbizatik.

60. sz. A fenesi, remetei, kis-peregi egyházak alkalmas tanitó rendelését kérik. Fazekas Lajos, Baksai Gyula és Matolcsi Gyula tanitók pedig tanitói állomásért folyamodnak.

Esperes ur megbizatik, hogy az illetők kivánságának kölcsönös figyelembe vételével: belátása szerint intézkedjék.

61. sz. Tárkányi lelkész Győri József a 315/881. aug. egyházkerületi végzésre vonatkozólag jelenti, hogy a 170/877. sz. egyházkerületi végzés által megnem erősített lelkészi dijlevél helyett, a régi dijlevelet tartják érvényben és szabályozónak az egyház és lelkész közötti viszony és kötelezettség tekintetében.

Miután a 170/877. sz. egyházkerületi végzésben, valamint a 315/881. sz. egyházkerületi végzésben is részletes jelentéstétel van meghagyva a dijlevéltárgyában: utasitja közgyülésünk a tárkányi elöljáróságot, e felvilágositó jelentésnek az esperesi hivatal utján leendő sürgős beterjesztésére.

62. sz. Tárgyaltatott a nyégerfalvi leányegyház elöljáróinak azon folyamodványa, melyben egyházuknak az államsegélyből, vagy a ref. segélyegylettől évenként segélni szokott egyházak közzé leendő felvétetését, — illetve a felvételre leendő ajánltatását kérelmezik.

Ha folyamodványukat a 211/869. aug. egyházkerületi végzésben megszabott kellékekkel felszerelve, kellő időben az esperesi hivatalhoz benyujtják: a főtiszteletű egyházkerületi, illetve a ref. segélyegyleti közgyülésre pártolólag felterjesztetik.

63. sz. Esperes felhivja a közgyülést, hogy a f. é. május 3-ik s következő napjain tartandó egyházkerületi, s segélyegyleti közgyülésen leendő képviseltetését illetőleg intézkedjék.

Egyházmegyei kögyülésünk, a főtiszteletü egyházkerületi- és ref. segélyegyleti közgyülésen leendő képviseletével Szél Kálmán egyházmegyei tanácsbirót bizza meg, részére igazolásul jelen számu jegyzőkönyvet kivonatban kiadni rendelvén.

64. sz. Jelen gyülés jegyzőkönyvének hitelesítése: Nagy Sándor, Szél Kálmán, Fónagy László tanácsbírókra bízatik.

Mindezen számokat jegyzette: Balog Ambrus egyházmegyei egyházi aljegyző.

* * *

Az 5-ik szám VII-ik alpontját, továbbá a 10, 20, 30, 46, 53, 54, és 55-ik számokat hitelesítették Nagy Sándor, Szél Kálmán tanácsbírák és Szaniszló Gábor e. m. e. főjegyző. Nagy-Szalontán 1882. ápr. 3-ik napján.

A többi számokat pedig, — a 2-ik szám kivételével, — szintén Nagy Sándor és Szél Kálmán tanácsbírák: Nagy-Szalontán, 1882. ápr. 27-ik napján.

Végül a 2-ik számot ugyancsak Nagy Sándor és Szél Kálmán tanácsbírák hitelesítették. Nagy-Szalontán, 1882, május 10-ik napján.

Tárgymutató.

1. Ercsei Sándor, Tabajdi Károly és Benedek Ferenc világi tanácsbírák a gyűlésen meg nem jelenhetnek.
2. Egyházi tanácsbíróra adott szavazatok eredménye.
3. Az esperesi és államsegélyi számadások átvizsgálására bizottság küldetik.
4. Esperesi jelentés az egyházmegye szellemi és anyagi állapotáról.
5. Esperesi jelentés az egyházlátogatások eredményéről, s ebből folyó határozatok.
6. Jelentés az elnöki nevezetesebb intézkedésekről.
7. Jelentés a skontró ügyekről.
8. A gróf Csáky alapítványt a k.-apáti egyház csakis rendeltetése céljára fordíthatja.
9. A nagy-zerindi egyház jelentése a Balog-Tabajdi Terézia és Bán-Antal Emma buza alapítványokról.
10. A ménes-gyoroki egyház egy vasárnapon a hívek adakozó készségébe ajánltatik; államsegélyérti folyamodványa pártoltatik.
11. Esperesi számadás, a benyujtott jelentés alapján helyben hagyatik.
12. Jelentés az államsegély kiosztásáról.
13. Jelentés az egyházmegyei közpénztárról.
14. Jelentés a lelkész gyámintézeti pénztár állásáról.
15. Az árpádi ujra szervezett tanítói fizetés-levelek visszautasíttatnak; az előljáróságnak ujabb fizetéslevél szervezése meghagyatik.

16. Bajjon a Jánosi alapítvány ügye az alapítványi bizottsághoz utasíttatik.
17. Kovács Ferenc kisperegi volt tanító tandíj követelése elutasíttatik, mindaddig míg a költségek előlegezése által a helyszíni vizsgálatot lehetővé nem teszi.
18. Sípos Imre vallástanításért való díjazása a belényesi e. előljáróságnak belkörű intézkedésül ajánltatik.
19. Bökényi János aradi volt lelkész, személyére igen, de vagyon után a birtokarányos egyházi adó alól fel nem mentetik.
20. A nagyszalontai Mogyorós-hagyaték eladása ujolag helybenhagyatik, s az egyházkerületre pártolólag felterjesztetik.
21. Rác Károly lelkész-tanitó kérelme a ménes-gyoroki előljáróságnak belkörü intézkedésül ajánltatik.
22. A szentleányfalvi egyházi előljáróság utasíttatik, hogy Bor Imre volt tanitó követelődzése ellen védekezzék.
23. A szentleányfalvi egyház utasittatik, kogy az egyházi és iskolai adót válaszsza külön, ez utóbbit a német ajku r. kath. lakosok is viselhetvén.
24. Krucsó Ferenc Szentleányfalván egy évig tanitóul ideiglen meghagyatik.
25. A szentleányfalvi egyháznak ujabb egyezkedés a belhivatalnokokkal meg nem engedtetik.
26. Nyeste István lelkész a földhaszonbér hátrálékot $^1/_3$ részben az egyháznak; $^2/_3$ részben a kincstárnak megfizetni köteles. A 38/881. ápr. e. m. végzés érvénye fentartatik.
27. Nyeste István kegyeleti átalányát kamatostól törleszteni tartozik.
28. A pankotai egyház saját felelősségére takarékpénztári részvényeket vásárolhat.
29. Az árpádiak indokolatlan kérelme elutasittatik.
30. Nagy Lajos érdő-gyaraki lelkész elleni panaszok megvizsgálásával Ercsei Sándor és Nagy Péter tanácsbirák megbizatnak.
31. Jelentés a kisperegi Tabajdi árpa-alapról.

32. Csomor Béla a n.-harsányi tanitóságban ideiglen meghagyatik.
33. Vas Sándor a lelkészek és tanitók könyörületébe ajánltatik.
34. Bagdi János az anti lelkészségben megerősíttetik.
35. Szondi Gézaam.-homorogi lelkészségben megerősíttetik.
36. Bethlendi Sándor segédlelkészül bekebeleztetik.
37. Páncél József " "
38. Erdős Károly " "
39. Király Dávid a fenesi tanitóságban megerősíttetik.
40. Nagy Károly az erdő-gyaraki tanitóságban ideiglen egy évre meghagyatik.
41. Kis Sándor a k. apáti tanitóságban ideiglen egy évre meghagyatik.
42. Nagy István az okányi tanitóságban megerősíttetik.
43. Marcsa Imre a sarkad-kereszttuti tanitóságban ideiglen meghagyatik.
44. Kis Ferenc a kis-peregi leánytanitóságban megerősíttetik.
45. A berek-böszörményi rektoria állandósítása engedélyeztetik.
46. Nagy Lajos erdő-gyaraki lelkész, ha f. é. ápr. 24-ig kegyeleti átalányát akár készpénzben, akár biztos kötvénynyel ki nem fizetné: a gyámintézet tagjai közül kitöröltetik s egyszersmind a lelkészi hivatalából is elmozdíttatik.
47. A kis-peregi díj-levelek a hiányok pótlása végett vissza tétetnek.
48. Kálmán Gyula és Szatmári Istvan egyházmegyénk alapitványára felvétetnek.
49. A tamásdai egyház a „Tőz" felpartolása által okozott károk pótlásáért a községhez forduljon.
50. Az erdő-gyaraki előljáróság a kántortanitói díj-levelet szabályszerűen felszerelve az esperesi hivatalhoz adja be.
51. Esperesi körözött és elintézett iratok levéltárba tétetnek.
52. Jelentés a szakáli templom alapról.
53. Szöcs Imre segélyezésérti folyamodványa pártoltatni fog.

54. Német-peregi egyház segélyezésérti folyamodványa pártoltatni fog.
55. Nagy Lajos bajji tanító elleni panaszok megvizsgálására bizottság küldetik.
56. Gyantán a fiu- és leány-tanitóság egyesítése nem engedélyeztetik.
57. Király Dávid a gyantai leánytanitóságban megerősíttetik.
58. Pap Károly a nyégerfalvi tanitóságba helyeztetik.
59. A sonkolyosi tanitóság betőltése függőben hagyatik.
60. A fenesi, remetei és kisperegi tanitóságok betőltésével esperes megbizatik.
61. A tárkányi előljáróság a lelkészi dijlevél tárgyában esperes utján az egyházkerületre tegyen jelentést.
62. A nyégerfalvi egyház államsegélyérti folyamodása pártoltatni fog.
63. Az egyházkerületi és ref. segélyleti közgyülésre képviselőül Szél Kálmán tanácsbiró küldetik.
64. Jegyzőkönyv hitelesítésével Nagy Sándor, Szél Kálmán, Fónagy László tanácsbirák megbizatnak.

——x——